

Mobilisatie-gebeurtenissen in Helenaveen

Inhoudsopgave van Mobilisatie-gebeurtenissen in Helenaveen

Mobilisatie-gebeurtenissen in Helenaveen	1
8 mei 1939 Notulen van Hervormde Gemeente	2
9 mei 1939 OPENING MILITAIR TEHUIS TE HELENAVEEN.	2
10 mei 1939 TEHUIS VOOR GRENSTROEPEN GEOPEND	2
11 mei 1939 Nieuw Militair Tehuis geopend.	3
25 mei 1939 GRENSBEWAKING	3
1 juni 1939 Inkwartiering van Nederlandse soldaten	3
24 augustus 1939 Op 27 juli 1939 was het slechts 3 dagen oude	3
29 augustus 1939 Hoewel de mobilisatie op 29 augustus 1939 inging, ...	3
3 oktober 1939 Veertig folkloristische soldatenavonden	3
6 oktober 1939 - De reeks van veertig nationale filmvoorstellingen, ...	4
21 december 1939 De Directeur deelt mede, dat in verband met den toestand	4
19 januari 1940 Inderdaad is de W.C. inrichting in het schoolhuis	4
7 februari 1940 TERRITORIALE BEVELHEBBER	4
9 februari 1940 De nieuwe medebewoners van het huis in aanmerking	5
12 februari 1940 brief aan de bevelhebber	5
19 februari 1940 Het Vaderland	5
In den ring van beton en staal	5
Bij de rivierverdediging	6
Eiland is egel	7
Met 350 m per seconde	8
Zóó is onze geest	9
28 februari 1940 "De Bouviers" op tournee.	10
29 februari 1940 Helenaveen 29 Februari 1940	10
16 maart 1940 Bovendien zal men probeeren den weg naar Sevenum	10
18 maart 1940 [briefje]	10
31 maart 1940 [briefje]	10
19 april 1940 Mededeelingen. Hieronder deelt de Voorzitter mede, ...	11
25 april 1940 Afschrift.	11
10 mei 1940 Ontvangen inkwartieringsgelden van meester Theelen te Helenaveen .	11
20 mei 1940 briefje	12
22 mei 1940 antwoord op brief aan de commissaris Carp	12
1 juni 1940 1 Juni 40	12
3 juni 1940 DE TWENTSCHE BANK, N.V.	13
5 juni 1940 - Tijdens de opruimingswerkzaamheden van zandmijnen	13
11 juni 1940 brief aan de commissaris	13
28 juni 1940 De oorlogsschade van 10 Mei is voorloopig getaxeerd	14
1 juli 1940 [...] De Voorz. wijst er in zijn mededeelingen dan op, ...	14
2 juli 1940 Oorlogsschade aan schoolgebouwen in Gelderland, ...	14
2 juli 1940 [opgemaakt 23 maart 1940, ...	14
19 juli 1940 LANDMIJN ONTPLOFT	14
31 juli 1940 Adm. 111. 30 R.I.	14
27 augustus 1940 De eiken welke de militairen hebben laten springen	14
10 oktober 1940 134/33	15
21 oktober 1940 Stelling te Helenaveen	15
29 oktober 1940 [...] De raad verhuurt vervolgens de oude school	15
2 november 1940 Stelling te Helenaveen	15
30 november 1940 MAXIMUMPRIJZEN VOOR TURF	15
26 maart 1941 Verslag J.W. de Heer R'dam. 26. 3 1941.	16
2 mei 1941 MAVORS.	16
21 januari 1942 - IJsvermaak.	16
20 september 1944 Oorlogshandelingen in Oost-Brabant en Midden-Limburg, ...	17
23 september 1944 Helmond	17
25 september 1944 Someren, Helmond	17
26 september 1944 Asten, Helmond	17
27 september 1944 ten oosten en zuidoosten van Helmond	17
29 september 1944 Omtrent den strijd op Nederlandschen bodem	17
30 september 1944 Naar aan het D. N. B. wordt gemeld, ...	18
3 oktober 1944 zuidoosten van Helmond	18
5 oktober 1944 Deurne Te Deurne zijn ongeveer honderd gewapende	18
10 oktober 1944 Vlak ten O. van ??eghel werd de over de Willemsvaart	18
18 oktober 1944 oosten van Helmond	18

Naspeuringen van Paul Theelen: Mobilisatie in 1939-1940 te Helenaveen

19 oktober 1944	ENGELSCHE AANVAL BIJ HELMOND OPGEVANGEN	18
20 oktober 1944	[DOO]RBRAAKPOGINGEN BIJ HELMOND MISLUKT	18
23 oktober 1944	Weermachtbericht van Zaterdag	18
30 oktober 1944	Asten, Meijel, zuidoosten Helmond, Weert	19
24 oktober 1944	an Gert aus Nördlingen von Deiner Muti	19
30 oktober 1944	[notitie van een Wehrmacht-soldaat]	19
31 oktober 1944	A b s c h r i f t.....	19
31 oktober 1944	Liessel, noordwesten van Venlo	20
1 november 1944	zuidoosten van Helmond	20
2 november 1944	Liessel heroverd	20
4 november 1944	Wehrmachtsbericht.....	21
4 november 1944	Helmond	21
5 november 1944	[briefje]	21
6 november 1944	zuidoosten van Helmond	22
7 november 1944	Na verbitterde gevechten aan den benedenloop	22
8 november 1944	II. / Fsch. Jg. Rgt. Hübner.....	22
9 november 1944	Onze artillerie bestookte doeltreffend	22
10 november 1944	notitie van een Wehrmacht-soldaat.....	22
11 november 1944	Het weermachtbericht van Zondag.	22
15 november 1944	AANVAL OP DUITSCH BRUGGENHOOFD AAN DE MAAS	22
16 november 1944	Het weermachtbericht van Woensdag.	23
17 november 1944	zuidoosten van Helmond	23
20 november 1944	DUITSCHERS HOUDEN STAND BIJ ROERMOND AKEN EN METZ	23
20 november 1944	Op 20 november zag men vanuit de verte	23
21 november 1944	Op 21 november 's morgensvroeg reden enkele inwoners	23
24 november 1944	Radio berichten.	23
25 november 1944	?? het verkleinde Maasbruggenhoofd	23
27 november 1944	Naar het D.N.B. verneemt mislukten Donderdag	24
5 december 1944	Oostelijk ??n Nijmegen blijven de Engelschen	24
6 december 1944	?n de Maas zijn de Britten met kracht? steun	24
25 januari 1945	In het westen mislukte tusschen Roermond en Geilenkirchen	24
9 februari 1945	VRIJWILLIGERS GEVRAAGD.	24
21 april 1945	Jonge boeren helpen Helenaveen.	24
15 juni 1945	Na het voorlezen van het programma	26
29 maart 1946	De Heer Vos opent de Vergadering met ieder welkom	26
16 april 1952	Op zoek naar de spijbelende lente	26
13 maart 1964	"Stalen gordijn" om bunkers in Helenaveen	28

5 8 mei 1939 **Notulen van Hervormde Gemeente**

In verband met het groot aantal militairen dat de godsdienstoefeningen in Helenaveen bijwoont wordt aan de familie Ulens f1.- per zondag gegeven. Kort daarop wordt de vergoeding f2.- per zondag. 't Was mobilisatietijd: veel militairen waren gelegerd in de Peellinie. Mevrouw Ulens is in de jaren 1938-1940 wel eens de soldatenmoeder van Helenaveen genoemd, omdat ze altijd klaar stond met naald en draad of met de koffiepot.

[op 26 november 1918 meldt De Zuidwillemsvaart het huwelijk van Victor Ulens en Johanna W. Buis beiden Helenaveen.]

15 9 mei 1939 **OPENING MILITAIR TEHUIS TE HELENAVEEN.**

Voor militairen aan de grens.

HELENAVEEN, 9 Mei. Gister-avond is alhier onder vele blijken van belangstelling zoowel van militaire als burgerlijke autoriteiten, een militair tehuis geopend voor de grenstroepen, hetwelk met de medewerking van ds. Van den Berg, hervormd predikant aldaar, geheel door particuliere giften is tot stand gekomen.

Na de officieele opening door ds. Van den Berg werd het woord gevoerd o.a. door luitenant-kolonel jhr. de Brauw [elders: Braum], de reserve-veldprediker majoor ds. W. J. Manger en ds. de Meester uit Deurne.

Na afloop van de plechtigheid werden de soldaten op ververschingen onthaald en bleef men nog eenigen tijd gezellig samen.

Dit militair tehuis zal zeer zeker voorzien in een dringende behoefte om het den jongens aan de grenzen in hun vrijen tijd zoo aangenaam mogelijk te maken.

30 10 mei 1939 **TEHUIS VOOR GRENSTROEPEN GEOPEND**

Een tehuis van militairen is in Helenaveen geopend onder vele blijken van belangstelling zoowel van militaire als burgerlijke autoriteiten. Het tehuis is

bestemd voor de grenstroepen en is met medewerking van ds Van den Berg, hervormd predikant aldaar, geheel door particuliere giften tot stand gekomen.

35 11 mei 1939 **Nieuw Militair Tehuis geopend.**

Te Helenaveen is dezer dagen onder zeer veel blijken van belangstelling van militaire en burgerlijke autoriteiten een Christelijk Militair Tehuis voor de grenstroepen geopend. Dit tehuis is onder leiding van ds. W. E. van den Berg, Ned. Herv. predikant ter plaatse, geheel door particuliere giften tot stand gekomen. Na de officieele opening door ds. Van den Berg, werd het woord gevoerd door luitenant-kolonel jhr. H. de Brauw, door den reserve-legerpredikant ds. W. J. Manger en door den Herv. predikant Van Deurne, ds. P. G. Meester. Het officieele gedeelte der ingebruikneming van het feestelijk versierde en rijk met oranje en vlaggen getooide gebouw werd besloten met een spontane uiting van liefde en verknochtheid aan vorstin en vaderland. De opkomst der militairen was zoo groot, dat velen teleurgesteld moesten worden.

25 mei 1939 **GRENSBEWAKING**

50 De Nederlandsche soldaat doet zijn plicht aan onze grenzen, dikwijls onder zeer moeilijke omstandigheden. Weet ook Gij Nederlandsche burgers Uw plicht door daadwerkelijk geldelijken steun te verleen voor de instandhouding van het Militair Tehuis te Helenaveen, alwaar onze Jongens in hun vrijen tijd iets van hun huislijken kring terugvinden. Ook lectuur is hartelijk welkom.

55 De Leger Predikant l.n.d. (w.g.) H. JANSSEN. Ds. W. E. v. d. BERG te Helenaveen. Giro 200369

1 juni 1939 **Inkwartiering van Nederlandse soldaten**

60 [Het leger bouwt kazematten langs de Helenavaart. Obstakels (woningen en bomen), die in het schootsveld liggen, worden afgebroken of verwijderd met behulp van springstof. (In de tuin van de dominee komt ook een kazemat. Die staat er nu nog steeds). AV]

24 augustus 1939 **Op 27 juli 1939 was het slechts 3 dagen oude**

65 Vijfde Kabinet-Colijn demissionair geworden. Op 10 augustus was het Jhr. Mr D. J. de Geer gelukt een nieuwe regering te vormen, waarvan, voor de eerste keer in de parlementaire geschiedenis, ook sociaal-democraten deel uitmaakten.

70 Dit kabinet stond direct voor de problemen, die verband hielden met de latere Tweede Wereldoorlog. Reeds op 24 augustus 1939 werd de zogenaamde voormobilisatie afgekondigd en op 28 augustus volgde het bevel tot algemene mobilisatie. De mobilisatie van onze strijdkrachten vorderde een buitengewone uitgave van bijna twee miljoen gulden per dag. Deze bedragen werden niet gefinancierd uit de gewone middelen, maar uit een Leningfonds, waarin een bedrag van rond 130 miljoen gulden was gestort, welke som was verkregen door een voorlopige herwaardering van de goudvoorraad der Nederlandsche Bank op de grondslag van een depreciatie van de gulden met 18 %.

75 Op 9 februari 1940 werd een wetsontwerp ingediend tot het instellen van enkele nieuwe heffingen ten bate van het Leningfonds 1940, t.w. 15 opcenten op de successiebelasting, verhoging van de benzinebelasting, een invoerrecht op koffie en 10 opcenten op de suikeraccijns.

80 Het ontwerp verscheen als wet van 26 april 1940 in Staatsblad No. 404. Hetgeen verder nodig zou zijn voor de financiering der noodzakelijke militaire maatregelen zou door leningen moeten worden verschaft.

29 augustus 1939 **Hoewel de mobilisatie op 29 augustus 1939 inging,**

85 was de Peel-Raamstelling blijkbaar al half mei 1939 bemand. Bij een dagvergoeding van f1.50 - zoals terloops vermeld - zou één onderofficier dus per maand van 30 dagen f45.- opbrengen. Uit de betaalde bedragen valt op te maken dat er in 1939 tussen de 1 en 4 personen ingekwartierd waren. De maaltijden werden apart vergoed op f353.-. [Dit betreft de inkwartiering bij meester Theelen in Helenaveen. LTh]

90 3 oktober 1939 **Veertig folkloristische soldatenavonden**

De reeks van veertig nationale filmvoorstellingen, welke de folklorist D. J. van der Ven zal geven voor de gemobiliseerden, zal heden Dinsdag 3 Oct. aanvangen te Helenaveen. Het ligt toch in de bedoeling om juist zooveel mogelijk aan de grenstroepen deze avonden aan te bieden. Daarop zal ook de muziek, welke Julius Roentgen voor Van der Ven's films heeft gecomponeerd, ten gehoor worden gebracht. In samenwerking met het comité "Onze grenstroepen" zullen er ook in Limburg verschillende avonden worden gegeven, waarvan de eerste wordt gehouden in de groote

zaal van het Jezuitencollege te Sittard.

100 4 October komt de bezetting van Cuyk aan de beurt, 9 October het garnizoen van Deurne
en 10, 11, 12, 13 en 14 October zijn gereserveerd voor Middelburg, Vlissingen,
Zeeuwsch-Vlaanderen en Walcheren. Dank zij een gunstige beschikking van den schout-
bij-nacht, Van der Stadt, commandant van Zeeland, zullen verschillende
105 bewakingstroepen op Walcheren en in Zeeuwsch-Vlaanderen in de gelegenheid worden
gesteld per autobus deze volksculturele voorstellingen bij te wonen. Voorts staan
Geldermalsen, Wageningen en Gouda op het programma, terwijl uit vele andere plaatsen
aanvragen zijn binnengekomen voor deze tournee, welke gehouden wordt in overleg met
den Centralen Raad voor advies inzake ontwikkeling en ontspanning voor
gemobiliseerden.

110 6 oktober 1939 - **De reeks van veertig nationale filmvoorstellingen,**
welke de bekende folklorist D. J. van der Ven zal geven voor de gemobiliseerden, is
op Dinsdag 8 Oct. begonnen te Helenaveen. Het ligt in de bedoeling om zooveel
mogelijk aan de grenstroepen deze amusante en leerzame avonden aan te bieden. De
115 Kwatta-chocolade fabriek te Breda zorgt voor de versnapering van chocoladerepen en
Theodorus Niemeijer N.V. Tabaksfabriek te Groningen zal aan iederen aanwezige
eeppakje Niemeijer's rook- en shagtabak uitreiken.

21 december 1939 **De Directeur deelt mede, dat in verband met den toestand**
het zeer moeilijk is cijfers te begrooten.
120 De wegen welke noodig zijn om het publiek naar het veld van de turfverkoop te brengen
zijn door de militairen afgesloten. Het onderhoud der wegen is door veel intensiever
gebruik groter geworden. [...]
De terreinen waar de militairen mijnvelden hebben aangelegd zullen moeten worden
afgeschreven, aangezien ze voor exploitatie niet meer in aanmerking komen.

125 4 januari 1940 **briefje aan de Commissaris van de Maatschappij**

4 Januari 40

Zeer geachte Heer Beijerman

" Puttershoek " Zeist

130 Nog moet ik U berichten dat ik Uwe goede gave voor de militairen te Helenaveen aan
den plaatselijken Commandant, Kapitein J.W.de Heer, heb overgedragen.

Als bewijs daarvan doe ik U de ontvangst bevestiging toekomen.

135 Er is nog steeds flinke bezetting, met alle gevolgen van dien. In de vorige maand
heeft de militaire bevelhebber alle zandwegen aan de Oostzijde met cementrings
toegemetseld.

Hoeveel schade de Mij daardoor lijdt, is nog niet te begrooten.

Laten we hopen dat alles spoedig opgeruimd kan worden.

Met beleefde groeten

140 Hoogachtend

[gekopieerd uit het archief van N.V. Maatschappij Helenaveen van het RHC Eindhoven]

19 januari 1940 **Inderdaad is de W.C. inrichting in het schoolhuis**

145 Helenaveen niet zoals dat in een dergelijke woning behoort. Ik kan me ook
voorstellen dat de heeren officieren een dusdanig kwantum papier gebruiken dat de
inrichting meermalen verstopt. Een afdoende oplossing betekent vernieuwing. De kosten
zullen bedragen rond f80.= Bij de begroting 1940 is niet met dit werk rekening
gehouden.

Deurne 19 Januari 1940

150 7 februari 1940 **TERRITORIALE BEVELHEBBER**

IN NOORDBRABANT, ENZ.

St.K., 7 Februari 1940.

Sectoe I - 4

Nr. 15 A.

155 Bijlagen: twee

Onderwerp: Vorderingen.

Onder dagteekening van 13 Juli 1939 zijn aan U toegezonden de vorderingsbewijzen nrs.
160 381, 382, 383, 384 en 385.

Een inmiddels nader ingesteld onderzoek heeft uitgewezen, dat vorengenoemde bewijzen
niet geheel juist zijn opgemaakt.

De bewijzen nrs. 382, 384 en 385 zijn inmiddels vervangen door de U onder
dagteekening van 20 November 1939 toegezonden bewijzen nrs. 1013, 1014 en 1016.

De bewijzen nrs. 381 en 383 zijn geheel abusievelijk opgemaakt.
165 Mitsdien verzoek ik U de bewijzen nrs. 381, 382, 383, 384 en 385 wederom aan mij te
doen toekomen, waarvoor U gebruik kunt maken van de bijgevoegde dienstenveloppe.
Voorts is gebleken, dat nog een U toebehoorend stuk grond, gelegen in de gemeente
Helden, ten behoeve van de landsverdediging in gebruik is genomen. Het bewijs
170 hiervoor (nr. 1117) gaat mede hierbij.
De Kolonel, T.B. N.Br.,
o.l.de Lapitein van den Generalen Staf,
Chef van den Staf,
Coll.
Type.Jp.
175 B.M.P. van Griethuijsen.

Aan:
de N.V. Maatschappij Helenaveen,
180 te H E L E N A V E E N.

9 februari 1940 **De nieuwe medebewoners van het huis in aanmerking**
genomen is deze kwestie m.i. urgent.
9-2-'40

185 12 februari 1940 **brief aan de bevelhebber**
12 Februari 40
Aan den Territorialen Bevelhebber in Noordbrabant enz.
p.a. Den Commandant van de Peel Divisie Veldpost (5)

190 Hoogedelgestr. Heer,
In antwoord op Uw schrijven van 7 Febr. 1940 Sectie 1-4 Nr 15A hebben wij de eer U te
melden:

dat meerdere gronden van ons in gebruik genomen zijn zonder dat een
beschikkings bewijs werd afgegeven, zoodat wij in deze in afwachting blijven.
195 Wij vestigen echter Uw aandacht er op dat sinds April 1939 onder Meijel Sectie B No
1495 terreinen enz. in gebruik zijn genomen waarvan wij thans nog geen beschikkings
bewijs ontvingen, ondanks onze pogingen daartoe.

dat wij van U ontvingen vorderingsbewijs A. 1117 voor een perceel gelegen onder
Helden H. 2357, en de Mij Helenaveen onder Helden geen dergelijk perceelnummer in
200 eigendom bezit, . zoodat vermoedelijk een vergissing heeft plaats gevonden. Op ons
kantoor zijn voor Uwe lasthebbenden ter inzage beschikbaar de terreinkaarten met de
kadastrale indeeling, nummers enz. mits vooraf bericht.

dat de bewijzen Nos 381 en 383 opgemaakt zijn na bespreking en aanwijzing ter
plaatse en dat wel degelijk grond van de Mij Helenaveen van die perceelen in gebruik
205 genomen is, zoodat van vergissing in deze geen sprake is.

dat op de beschikkingsbewijzen Nrs 1013, 1014 en 1016 wel de oppervlakten
genoemd worden maar niet Sectie en perceel nummers, zoodat voor ons thans niet na te
gaan is of de in gebruik genomen grond vermeld in de beschikkingsbewijzen Nrs 382,
384 en 385 bedoeld worden.

210 dat wij gaarne met onze kadaster- en andere gegevens willen medewerken tot
oplossing van deze moeilijkheid.

dat wij gaarne in afwachting blijven van Uwe nadere berichten.
met de meeste hoogachting verblijve
N.V.Maatschappij Helenaveen

215 Directeur.
[gekopieerd uit het archief van N.V. Maatschappij Helenaveen van het RHC Eindhoven]

19 februari 1940 **Het Vaderland**
Zie [http://www.delpher.nl/nl/kranten/view?
220 query=defensiekanaal&coll=ddd&page=1&maxperpage=50&sortfield=date&resultsidentifield=
dd%3A010018902%3Ampeg21%3Aa0160&identifield=ddd%3A010018902%3Ampeg21%3Aa0160](http://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=defensiekanaal&coll=ddd&page=1&maxperpage=50&sortfield=date&resultsidentifield=dd%3A010018902%3Ampeg21%3Aa0160&identifield=ddd%3A010018902%3Ampeg21%3Aa0160)

In den ring van beton en staal
ER IS HARD GEWERKT AAN ONZE DEFENSIE
In een bijgebouwd dorpsdeel ziet men vreemde dingen
225 **OF BETER: MEN ZIET ZE NIET**

EERLIJK BEKEND, we hebben het niet besteld, maar inderdaad hadden we geen beter weer
Kunnen uitzoeken om eens nier en daar een kijkje te gaan nemen bij onze militairen
dan in de middelste dagen van de afgelopen week. Hoe koud het was behoeven we

230 natuurlijk niet te herhalen, ieder heeft het aan den lijve gevoeld, maar in de stad
 was het bij alle twintig graden en wat er boven en éér onder, heilig bij daarbuiten,
 op de rivierdijken tusschen de weiden en het water of de uiterwaarden, althans wat in
 de zomermaanden uiterwaarden plegen te zijn doch nu ijsvlakten moeten heeten; op de
 235 onmetelijke vlakten, voor zoover in ons land van onmetelijkheid sprake kan zijn, waar
 de bijtende wind over de ijsvelden veegt, waar het onderscheid tusschen de
 verschillende onderdeelen van ons land is weggewischt en alléén iemand met de kaart
 in zijn hoofd kan zeggen of hij op land of op water loopt.
 Die arctische omstandigheden waren in zekeren zin een proefsteen voor den geest van
 den troep. Wachtloopen boven op zoo'n dijk zonder eenige beschutting in een nacht als
 240 het steendik vriest, zelfs onnederlandsch vriest, de burger denkt er niet aan zonder
 zekere rilling. Inderdaad een pretje is het niet maar er is zooveel in het leven, dat
 geen pretje is en in elk geval de manschappen die den dijk bezet houden voelen er
 niets voor om het makkelijker te hebben en willen voor geen geld van de wereld worden
 245 afgelost. J'y suis, j'y reste zeggen ze den hertog van Malakoff na en al is het ook
 geen geruïneerde schans, we kennen heel wat aangener oorden dan die waar deze
 stafkoppen sinds de voormobilisatie hun domicilie hebben, maar laten we niet
 vooruitloopen en alleen maar constateeren, dat het een wintertochtje is geweest dat
 ons het land heeft doen kennen in een uiterst bizonderen vorm.

250 **Bij de rivierverdediging**

Het was een uitverkoren tijd om de rivierverdediging nader te bestudeeren; de
 uiterwaarden zijn ijsvelden, de rivieren zelve verkeerden in allerhande stadia van
 ijsvrij tot dichtgevroren, maar de verdediging is geheel ingesteld op al wat met het
 water verband houdt. Zijn wij een watervolk, of zijn we het niet? En we hebben bij
 255 het bezichtigen van diverse deelen van de verdediging, bezuiden de grote rivieren ons
 kunnen overtuigen, dat, ons leger inderdaad deel uitmaakt van een watervolk. Een
 kanaal – een gegraven waterweg voor de scheepvaart is de definitie; dat moge voor
 normale tijden gelden, tegenwoordig is een kanaal een verdedigingslijn en is de
 260 scheepvaart franje. En die verdedigingslijn kan nimmer sterk genoeg zijn; een breed
 water is prachtig als obstakel en verdragingsmiddel ten nadeele van een aanvaller,
 maar de verdediger kan er niet mede volstaan. Ook niet als hij alle bruggen, zware en
 minder zware door middel van een doodonschuldig pakje trotyl, dat veel van een netjes
 ingepakt doosje zeep heeft in no time de lucht in heeft laten gaan. Bij gevolg moet
 265 de kanaalrand bezet worden, zoodat het vuur, dat door die bezetting wordt afgegeven,
 den vijand den overtocht met welk middel ook, belet.

Daar komt natuurlijk, we behoeven het wel niet nader te zeggen, de kazemat aan te
 pas. Beton en staal, staal en beton, bij duizenden kilo's, bij tienduizenden kilo's,
 bij honderdduizenden kilo's... de eene kazemat na de andere, geheel het kanaal
 270 lang... jawel, maar het is het spelletje van: ik zie ik zie wat jij niet ziet.
 Wat is een kazemat? De vraag werd vóór september al gesteld toen we een vorige maal
 gingen kijken en ze bleek voor een zóó groot aantal verschillende antwoorden vatbaar,
 te zijn, dat de commissie voor het staatsexamen, die al zoo met do vijftig
 275 vertalingen van één enkel Engelsch woord in haar maag zat, er heelemaal niet meer zou
 uitkomen.

Wat is een kazemat? Is het een aardige rentenierswoning op den hoek van een straatje?
 Vraag het aan de zware mitrailleur welke voor haar flankerende vuur op de brug
 dermate staat opgesteld, dat ze nog niet eens te zien is als je er vlak voor staat.
 280 Is het de arbeiderswoning met het aangebouwde schuurtje? Is het de doorgang tusschen
 twee blokken middenstandswoningen? Slechts de ingewijde kan het zeggen of achter een
 baksteenmuur zeventig centimeter beton plus een laag pantserstaal zit verborgen,
 welke der bediening van de mitrailleur of het stuk pantserafweergeschut veiligheid
 waarborgen onder het vuur van den overkant van den vijand, wiens overtocht wordt
 285 belet. Slechts degene die het gemaakt heeft kan zeggen of een installatie op een
 boerenerf welke, groen geschilderd, een hartvormige opening pleegt te hebben,
 mitsgaders een haakje om haar af te sluiten, – den meer drastisch kenmerkenden naam,
 welchen we er voor hebben hooren gebruiken, drukken we niet af – voortdurend bezetting
 heeft en of achter dat hart een boos oog loert of een mesthoop of een geurende
 vuilnisberg echt is.

290 En als u er de kans voor kreeg – maar die krijgt u niet en maakt u daarom niet blij
 met een doode musch – maar als u de kans kreeg en met uw pijp kon kloppen op menige
 deur, voordeur, zijdeur, tusschendeur, doet er niet toe welke deur, dan zou dat een
 helder kaatsend geluld veroorzaken. U kent het kloppen op uw eigen deur, maar kent u
 295 het kloggeluid op een netjes groen of bruin, opgeklampt of vlak geschilderde
 pantserplaat? Als Potemkim uit zijn graf zou kunnen komen, hij zou er zijn plezier

aan beleven.

300 Heele dorpen en wijken zijn er zoo bijgebouwd, uitbreiding van de gemeente maar zonder vermeerdering van het inwonertal. Onze kindskinderen zullen als de paperassen allang zijn opgevreten door de zon en de insecten en den tijd – want houtpapier kan nu eenmaal niet tegen licht en den tijd – wel gewaar worden wat de echte huizen zijn of liever zijn geweest, want zoo over een jaar of zestig zullen vele van die kleine woningen, welke nu eenmaal niet voor de eeuwigheid zijn gebouwd, vervallen, inzakken of wat dan ook, maar het namaakhuis zal recht overeind staan en blijven staan, want 305 beton en staal kennen geen tijdsbeperking. En dan zullen ze getuigen van de vindingrijkheid van onze aanvoerders en de behendigheid en bekwaamheid van degenen die ze er neerpootten. Als u van konijnen houdt zij het u geraden voorloopig weg te blijven uit het land waar de stroomende wateren eenigszins verticaal van beloop zijn. want het zou u kunnen overkomen, dat u plotseling de langooren veranderd vindt in 310 automatische wapenen, welker uiterlijk minder vriendelijk is dan dat van zoo'n huppelend gedierte. We staan voor niets meer, maar een ding is bij al deze camouflage, welke op zichzelf onbetwistbaar haar zeer grappigen kant heeft, het parool: ze zullen er niet over! En als het toch gebeurt nou dan zijn wij er niet meer. De leus van Willem III in zijn brief van 3 Juli 1672 aan den vorst van Anhalt: de nostre costé nous sommes résolu de nous défendre jusou' à la dernière extrémité.

315

Eiland is egel

320 Een eiland in een knooppunt van rivier en kanalen. Een doodeenvoudig eilandje, maar het is net een egeltje. d.w.z. het steekt naar alle kanten zijn pennen uit zoodra het lastig wordt gevallen. De pennen zijn in dit geval dan mitrailleurs; stevig versterkte nesten, volgens de regels der moderne tactiek verdeeld en verstrooid, zoodat de vuurkracht van het fort in de oude beteekenis van het woord, verdeeld is over verschillende werken, daardoor zelf minder grijpbaar, maar meer efficiënt is. Nou ja, een eilandje, wat zou dat je loopt er voorbij, en je ziet er niets niemandal aan, maar je moest er eens in komen, niet er op, maar er in, dan zou je eens kunnen 325 zien welk een mollenarbeid er is verricht

330 Een koel hoofd wordt vereischt van den commandant die daar den vijand den overtocht moet betwisten. Want hij zal het oogenblik van eventueele ontruiming zeer nauwkeurig moeten bepalen. Geen seconde te vroeg, elke trommel munitie beteekent een zeker aantal aanvallers minder, maar ook geen tiende sec. te laat want anders komt hij niet meer van zijn eilandje af. Eer het zoover is, zal intusschen heel wat artillerie door den aanvaller in stelling gebracht moeten zijn, hij heeft dan de kans om met ons terrein kennis te maken en eigenaardige ervaringen op te doen, want zonder artillerie valt er aan opruiming van de kazematten en wat dies meer zij niet te denken. En als het dan zoover mocht zijn, de kanaallinie prijsgegeven, dan kan de aanvaller 335 oprukken...

340 Hij is dan om het zoover te brengen eerst een rivier moeten overtrekken hoe, dat is zijn zaak, de onze is 't hem zoo moeilijk mogelijk te maken vandaar dat we de bruggen maar opblazen. De spoorbruggen ook, welke nu versperd zijn en onder strenge bewaking staan. Draadversperring op de gewone verkeersbrug, Spaansche ruiters, kettingen, deuren, wachten, mitrailleurs, asperges, en hier en daar een draadje. En ergens aan de overzijde, is het dat caféetje in de laagte, is het dat boerenhuis aan den dijk; is het ja wat is het? spelen automatische wapens mede. En als het niet langer te houden is, dan werken de draadjes en ploft de brug in minder tijd dan noodig is, om dit te 345 lezen, in drie stukken te water. De vindingrijkheid van den mensch en van den ingenieur in het bijzonder om te bouwen is groot maar de vindingrijkheid om te vernielen is mogelijk nog grooter.

350 En als het dan zoover mocht zijn en de aanvaller rukt op, dan... We hadden het terrein gezien na de voormobilisatie, een uitgezocht moeras van kilometers bij kilometers, onbetrouwbaar als... een vrouw, zei een grompot die bij ons was, de man heeft het zeker erg slecht getroffen, maar dat daar gelaten, dat het terrein in de Xe macht onbetrouwbaar is in gewone weersomstandigheden, dat valt niet te betwisten zelfs niet door den grootsten feminist en door de liefste vrouw van Nederland. We hebben – voorbeeld hoe slecht de mensch eigenlijk is – ons uiterste 355 best gedaan, om dat terrein in quaestie nog wat meer onbetrouwbaar te maken dan het al van nature was – dat van nature met een korreltje zout genomen, want zooveel eeuwen terug, dat wij er geen heugenis van hebben, is de mensch al begonnen om het te eigen bate te gebruiken waarmede gepaard ging dat het nog gemeener werd dan het al is geweest voor de Romeinen, die hoe kranige legioenen ook geen kans hebben gezien daar door heen te komen.

360 Wel zijn er heel wat in verzonken. De Oeteldonkers spreken van watervrije moerassen, die heeren plegen wel meer de dingen op hun kop te zetten, dat brengt de tijd van het

jaar zoo voor hen mede, maar dat deze moerassen niet watervrij zijn, dat verzekeren we u. We hebben er nog extra wat water bij gemaakt door er in zijn volle lengte een defensiekanaal doorheen te graven, dat een breedte van 8 tot 10 meters heeft. Het is 365 een uiterst onherbergzaam terrein en de enkele accessen, die smalle wegen tusschen de moerassen, welke de toegangen er toe vormen, zijn stevig versterkt. Daardoor komt de vijand dus voor een nieuwe linie te staan, welke opnieuw alles van hem zal vergen en waar hij opnieuw zal moeten vechten om zich een doortocht te kunnen banen meer naar het binnenland toe. We hadden de oude situatie goed in het hoofd en 370 de vergelijking leerde ons, dat er geweldig hard gewerkt is in de laatste tien maanden. Van elke gelegenheid is profijt getrokken en men kan er verzekerd van zijn, dat er van een militaire wandeling zeer stellig in geen enkel opzicht sprake zal zijn. Kazematten en mitrailleurs bestrijken de accessen en op deze wijze is deze heele streek geworden tot een zeer sterke verdedigingslijn. Slechts een beperkt deel 375 van zijn materieel zal een aanvaller ertegen kunnen opstellen: al wat zwaarder is dan de bodem kan verdragen – en dat is het al heel gauw – is onverbiddelijk gedoemd tot verzinken gelijk zooveel eeuwen her de Romeinsche centurio's, die vorige eeuw bij het vervenen zijn opgedolven. Een taaie vastberaden verdediger kan het in deze derde lijn lang uithouden. Het lijken vaak slechts groote molshoopen, maar wie den weg weet 380 vindt een kazemat. Het is een troosteloze vlakte; in gewone dagen is ze grauw bruin met allerlei variatie in nuance, nu is heel het gebied van tientallen vierkante kilometers een grauwgrijze vlakte, zonder een huis, een boom, hoogstens een struik van een paar centimeter, welke nog geen sporee kan verbergen, laat staan een soldaat ook al kruipt hij nog zoo behendig. De op de juiste plaatsen gestelde gieters des 385 duivels maaien weg al wat in hun open schootsveld komt en bestrijken heel die vlakte. En de inundatie in deze stelling ontbreekt ook niet. We tooveren met het water.

Met 350 m per seconde

Een brug in een dijk, een brug met veel verkeer. Natuurlijk staat ze scherp. Dat doen 390 nu eenmaal alle bruggen welke van eenige strategische beteekenis zijn. Maanden heeft haar bouw geduurd, haar vernietiging zal zóó snel geschieden, dat er geen vergelijking voor te treffen is. En het gaat zóó doodeenvoudig, dat dat op zichzelf alweer een staaltje is van het groote vernuft dat de electriciteitstoepassing 395 beheerscht. Een doos in den grond, waar de brug op het hoofd aan de zijde van den verdediger aansluit. Een klein langwerpige pakje in een slede, dat met een pal vastligt.

De detachementscommandant heeft het bevel ontvangen: vernietigen!
Hij neemt het deksel uit den grond, legt de pal om, schuift het pakje over de slede 400 naar voren tot het stuit tegen een uitstekenden knop... Dan neemt hij een kleinen haspel, waar groen leidingdraad op gewikkeld zit, 100 meter. Hij gaat al afwindend naar de dekking achter den dijk, steekt dan een stekker, welchen hij bij zich draagt in een taschje aan zijn koppel, in den haspel en de twee punten zitten er nog niet in of de brug vliegt zonder eenig gevaar voor hem met donderend geweld de lucht in. Driehonderd vijftig meter per seconde legt de ontstekingsvonk af, de 100 meter naar 405 de drug vergen dus den chronometrischen tijdsduur van 0,21 seconde nog niet ten volle.

Natuurlijk staat de brug dag en nacht onder strenge controle. Niets gaat er over, dat niet eerst onderzocht is en zich heeft kunnen legitimeeren. Des nachts gaat ze omhoog en verstrekt slechts een keer of wat gelegenheid om te passeeren; en ook dan eerst 410 als de wacht overtuigd is, dat er geen gevaar bij is. Natuurlijk liggen er de bekende versperringen welke de dood van elke auto zijn, maar in een gebruskeerden aanval zou de aanvaller er wel eens een tank of wat voor over kunnen hebben: daarom is de wacht steeds onder de wapenen. Dat ze snel in haar gevechtspositie kan komen, heeft de alarmoefening bewezen, welke ons verraste. Opeens klonk ergens achter ons 't 415 alarmsignaal; de jagende, onrustbarende hoornklanken werden doorgegeven, vol aandacht slaan we het verder verloop gaande: een greep naar het rek met het geweer onfeilbaar goed gemikt die greep, onder het loopen, dat moet meer geoefend zijn, want het gaat vrijwel automatisch, looppas, het geweer geveld, de brug over, achter de versperring, meteen het geweer in den aanslag, koppel los, tasch af, het is zoo driedrommels koud, 420 das om, extra jas aan, koppel om, tasch om, geweer in den aanslag, vóór den man gevraagd kan worden waarom hij het doet heeft heel de verandering in kleedij zich al afgespeeld. De wacht staat gereed om den aanvaller te ontvangen, de mitrailleurbedieningen in de kazematten welke de brug dekken, staan gevechtsklaar, band in den mitrailleur... het kan beginnen. Daar klinkt weer een hoornsignaal... 425 roffel, de mannen grinniken, het is afgeloopen, geen vijand; geen vuur, de geweren worden weer neergezet en de wacht zoekt dekking, tegen de koude.

430 Een andere brug... natuurlijk ook versperd, nog steviger dan de andere, staat óók
 scherp, gaat óók naar boven, maar op andere wijze. Daar ligt de ontsteking eronder,
 en geschiedt met slagkoord. Dat loopt wel iets langzamer dan de elektrische
 ontsteking, want het gaat maar met een snelheid van een paar honderd meter in de
 seconde. Het vereist dus zoo iets van 0.5 seconde om deze brug te vernielen, en
 grondig te vernielen. Dat heet tegenwoordig bij de technici langzaam, want het is
 435 typeerend hoe degenen wier taak het is opbouwend werk te verrichten, met haast nog
 grooter tevredenheid spreken als ze er iets op uitgevonden hebben om een vernieling
 van hetgeen gebouwd is weer een fractie van een seconde sneller te doen geschieden.
 Dat klinkt natuurlijk eenigszins vreemd, doch in den grond der zaak is het dat niet
 want hoe sneller een ontploffing verloopt hoe langer ze uitgesteld kan worden, in dit
 440 geval hoe langer de brug haar dienst kan blijven bewijzen en hoe meer kans, dat de
 manschappen, die aan den verkeerden kant staan, de gelegenheid hebben om te ontkomen.
 We hebben de voorstelling waarin de bruggen liggen in het voorjaar '39 gezien. Toen
 keek je uit op uiterwaarden aan den overkant, diep het land in, waar geen doel te
 verbergen was voor het inkijken. De eerste kazematten waren er, semipermanente, met
 een enkelen gietstalen koepel als permanente. En nu, kilometer na kilometer kan men
 445 den dijk loopen, steeds gaat het tusschen twee rijen opstellingen. Achter den dijk,
 er net overheen vurende kazematten met mitrailleurs, in den dijk en ervoor zware
 kazematten met mitrailleur. Ze zijn tegen zwaar artillerievuur bestand, loopen dwars
 onder den dijk door, zoodat de ingang aan den goeden kant ligt en hebben een geheel
 ongehinderd schootsveld, waarin het voor een aanvaller, die een overgang wil
 450 forceeren, al heel onaangenaam vertoeven moet zijn. Het kanaal is zoo breed, dat hij
 er zonder brugslag of overgang per schuit niet over komt en daar het tegenover
 gelegen terrein lager ligt dan den dijkvoet en zeker dan de mitrailleur beheerscht de
 bezetting der kazematten dus de positie geheel. Zoo loopt die dijk en zoo loopt die
 verdediging kilometer na kilometer, uur na uur, tot ze aansluit op de
 455 verdedigingslinie, waar we een en ander van hebben medegedeeld.

Zóó is onze geest

Het is een werk der liefde. Zonder gekheid, het hééft de liefde van degenen die het
 met eigen hand hebben gemaakt. De bezetting, welke in Maart vorig jaar daar de wacht
 460 aan den dijk heeft betrokken en begonnen is met het graafwerk, diezelfde bezetting
 zit er nog. En ze wil er niet vandaan ook. Naar een andere stelling, waar het wat
 makkelijker zal zijn, wat hun ruim toekomt na de geweldige hoeveelheid arbeid,
 verricht om deze voorstelling in een dergelijke conditie te krijgen, ze denken er
 niet aan. Dat met den nadruk op dat en dat dat zijn de talrijke kazematten, hebben we
 465 met onze eigen handen gemaakt en daar zal geen vreemde aan komen. Stel je voor, villa
 Annie die zou een anderen bewoner krijgen en de zware mitrailleur, waar we zoo'n mooi
 plaatsje voor hebben weten in te pikken, daar zal een ander met z'n vingers aankomen,
 kan je begrijpen, wij blijven hier en daar is de kous mee af. En zoo zit de bezetting
 daar nu al bijna een jaar. In een uitstekend humeur, want ze zijn tevreden over de
 470 tamelijk verspreide legering bij de boeren en ze hebben een aardige cantine gemaakt
 met een echt tooneeltje ook, en aardig beschilderd door een van de jongens zelf, met
 triplex en celotex zijn wonderen verricht jawel, dat zullen ze in den steek laten.
 Neen hoor, dat is van ons en dat blijft van ons en wij blijven hier. Dat doen ze dan
 ook en de paar dagen extra verlof welke hun deel zijn geworden hebben ze niet
 475 gestolen, dat kunnen we verzekeren.
 Men moet niet gering denken over een dergelijke mentaliteit. Het is de beste geest
 welken men maar kan wenschen, de geest waar de territoriale verdediging ook op berust
 de bescherming en verdediging door den man van hetgeen hij met eigen hand heeft
 480 gemaakt heeft gezaaid, heeft verbouwd; de meest taaie en hardnekkige verdediging
 welke men zich maar kan voorstellen, omdat ze berust op het primitieve instinct dat
 in ons allen aanwezig is, al lijkt het soms door de uiterlijke beschaving onderdrukt
 dat de dingen, welke zóó een met ons zijn geworden, enkel en alleen ons toebehooren
 en dat geen ander, wie het ook zij, het recht heeft er aan te komen.
 Het oude vestingstadje van weleer, waar we de vorige maal zoo vol ijver een stelling
 485 omheen hebben zien bouwen, is nog veel sterker gemaakt sindsdien. De belemmeringen,
 welke toen nog bestonden om op bepaalde plaatsen te graven, wegens mogelijk gevaar
 voor den dijk der rivier, hebben door de mobilisatie hun beteekenis verloren. De
 stelling is nu ook aan dien kant aangelegd, de kazematten X tot Y bestrijken den
 tegenoverliggenden oever en mijnen maken een eventueele poging tot overgang zóó
 490 uiterst riskant dat zij, mocht zij gebeuren, heel wat menschenlevens zal kosten.
 Er is daar ten Zuiden van de groote rivieren gedaan wat maar met menschen
 mogelijkheid gedaan kon worden en er wordt steeds verder aan gewerkt. Het weer is
 niet mee geweest den laatsten tijd; graven was onmogelijk, de grond spotte met schop

Naspeuringen van Paul Theelen: Mobilisatie in 1939-1940 te Helenaveen

495 en bijl, 50 cm hal, het mocht wat dat daar een stuk gereedschap doorkomt. Maar als de dooi doorzet gaan de schoppen weer in den grond, is de infanterist weer pionier, wordt weer het beton gegoten....

En zoo wordt er in dit deel van Nederland hard gewerkt om daar te leggen een diep geleed stel ringen van beton en staal en moeras om het Nederlandsche gebied.

500 28 februari 1940 **"De Bouviers" op tournee.**

Het cabaret- en muziekgezelschap „De Bouviers" onder leiding van Plet Schepers en Harry v. d. Beek zal Woensdag, Donderdag en Vrijdagavond a.s. optreden voor de in Weert gelegerde militairen.

505 Dit uit 26 man bestaande gezelschap is door het Algemeen Hoofd-kwartier voor O. en O. uitgezonden voor 'n 14 daagsche tournee in Brabant en Limburg.

Maandagavond hadden de in Eindhoven gehuisveste militairen de nremière van hun optreden. Dinsdagavond speelde het ensemble in Helenaveen. Beide malen oogstte het geweldig succes. Ongetwijfeld zullen ook de militairen van het Weertsche garnizoen het op prijs weten te stelen, dat ook bij de samenstelling van het tournee-programma aan hen gedacht is en wij voorspellen dan ook een druk bezoek.

510

29 februari 1940 **Helenaveen 29 Februari 1940**

Aan Zijne Excellentie den Minister van Defensie
515 's Gravenhage

Met verschuldigden eerbied brengt ondergeteekende, Leonardus Antonius Hendriks, wonende te Helenaveen H. 128, onder Uwe aandacht

520 dat hij als pachter van de N.V.Maatschappij Helenaveen in gebruik heeft 0.45.00 Hectaren weiland, gelegen onder Sevenum, Kadastraal F. 1690

dat door de plaatselijke militairen, thans C 1-111-30 R.I. een wegversperring is geplaatst op den naar zijn weiland voerenden zandweg

dat hij verhinderd is in de uitoefening van zijn bedrijf, waardoor hij groote schade lijdt

525 dat hij deze schade waardeert op F. 300.- per Hectare, uitmakende f. 135.- voor het oogstjaar 1940

dat hij deze inkomsten uit zijn weiland niet kan missen, reden waarom hij Uwe Excellentie beleefd verzoekt hem een voorschot op genoemde schade te willen doen uitkeeren.

530 Hetwelk doende enz.

16 maart 1940 **Bovendien zal men probeeren den weg naar Sevenum**

weer vrij te krijgen van de versperringen, aangelegd door de militairen.

535 18 maart 1940 **[briefje]**

18 Maart 40

Den Weledelgeboren Heer C. Bos
's Gravenhage

540 Weledelgeboren Heer,

Ingesloten ontvangt U het door U gevraagde schrijfpapier en enveloppes.

Tevens sluit ik in de hier ontvangen bewijzen an deelneming bij het overlijden van den Heer Lambrechtsen van:

545 den Heer W.P.Everts Burgemeester van Sevenum

Maatschappij van Jeugdherbergen te Amsterdam

P.A.Metzger N.V. te Rotterdam (leverancier)

Het schrijven van het Ministerie van Defensie heb ik op dit oogenblik nog niet terug. Ik zend het U zoodra dit in mijn bezit is.

550 Het is hier hedenmorgen druk geweest doordat verschillende opwonenden z.g. een boodschap hadden.Hoofddoel was echter belangstelling in het geleden verlies.

Na beleefde groeten

Hoogachtend

[gekopieerd uit het archief van N.V. Maatschappij Helenaveen van het RHC Eindhoven]

555 31 maart 1940 **[briefje]**

Den Weledelgeboren Zeer Gel. Heer Dr. J. A. Carp
Helmond

Weledelgeboren Heer,

Bij mijn thuiskomst gisterenavond maakte men mij erop attent dat inliggende

- 560 bekendmaking door het Militair gezag was afgekondigd wat, zoals u Begrijpen zult, met het oog op den verbouw van peulen en staakboonen, voor Helenaveen van zeer groot belang is.
Met den Heer Bos heb ik getelefoneerd en afgesproken hem een afschrift toe te zenden. De Heer Bos was ziek, lag met 39 koorts te bed, doch zoodra hij zich weer fit
565 gevoelde zou hij zich tot het Ministerie wenden.
Met de meeste hoogachting verblijve
Uw dw.
[gekopieerd uit het archief van N.V. Maatschappij Helenaveen van het RHC Eindhoven]
- 570 19 april 1940 **Mededeelingen. Hieronder deelt de Voorzitter mede,** dat door Staatsboschbeheer bij schrijven van 7 Maart vergunning werd verleend tot het gevraagde kappen der eike boomen. Dit kappen moest echter geschieden voor 1 April zoodat de toegemeten tijd daarvoor veel te kort was. Bovendien was door de militairen de vereischte vergunning nog niet verleend.
- 575 25 april 1940 **Afschrift.**
DEPARTEMENT VAN DEFENSIE 's Gravenhage, 25 April 1940.
Ie Afd. Nr. 135.
Onderwerp: Schade door Alg.Bekendmaking no. 3 van den Commandant van het veldleger.
- 580 In antwoord op Uw gezamenlijk schrijven van 17 April j.l., deel ik U als eerst ondergeteekende mede, dat de door U bedoelde verordening is uitgevaardigd op grond van art. 17 bis van de wet op den Staat van Oorlog en van Beleg.
585 Waar de wetgever bij de tot standkoming van dit artikel bepaaldelijk niet de mogelijkheid van schadevergoeding heeft opgenomen, kan ik tot mijn leedwezen Uw verzoek niet inwilligen.
Ik verzoek U de medeondergeteekenden hiermede in kennis te willen stellen.
DE MINISTER VAN DEFENSIE
Voor den Minister, De Secretaris-Generaal (volgt ondertekening)
- 590 AAN den Heer A.ERKELENS,
te HELENAVEEN (gem.DEURNE) N.B.
[gekopieerd uit het archief van N.V. Maatschappij Helenaveen van het RHC Eindhoven]
- 595 10 mei 1940 **Ontvangen inkwartieringsgelden van meester Theelen te Helenaveen**
1^e helft januari: Inkwartiering 4 officieren (waarvan terug f0.40 per dag)= f 56.-
t/m 4 februari: f28.-
t/m 11 februari: f16.80
600 t/m 18 februari: f16.80
t/m 23 februari: f12.-
t/m 1/4 maart: f16.80
januari en februari: de Heer, Dammet(?), Gerding, de Zeeuw=f180.-
Inkwartieringsgelden t/m 31 maart 2xf16.80+f38.40=f72.-
605 Inkwartieringsgelden maart 4 officieren 4xf38.-=f152.-
Inkwartieringsgelden april 30xf2.40=f72.-+kostgeld f152.-=f224.-
Inkwartieringsgelden mei 2xf13.-+f12.-+f26.-=f64.-
Op dezelfde bladzijde in het kasboek vinden we dan het volgende staatje, dat
610 betrekking moet hebben op 1939:
kapitein Wagenvoorde september f15.75 oktober f30.-= f45.75
eerste luitenant de Hullen september f6.75=f6.75
eerste luitenant Langeveld september 18.- oktober f50.- november f13.- =f81.-
tweede luitenant Ampst september f16.- oktober f37.50=f53.50
tweede luitenant Smink oktober f25.-=f25.-
615 tweede luitenant Wolting november f45.-=f45.-
[In het Vaderland van 3 juli 1939 wordt gemeld dat een J. Wagenvoorde geslaagd is aan de K.M.A. te Breda voor het officiersexamen bij de artillerie (tweede luitenant). En bij de infanterie tweede luitenant G.J. Smink. In het Vaderland van zaterdag 13 juli
620 1940 staat een uitgebreid artikel over het eervolle ontslag van officieren en bevordering tot tweede luitenant van cadettenvaandrig van de landmacht. Hierin wordt A. Wolting genoemd. Tevens een R.S.T. Gerding van het derde studiejaar van de K.M.A.]
- 625 10 mei 1940 Nederlandse militairen laten de Carpsbrug en de Witte brug springen. Daardoor ontstaat schade aan gebouwen en woningen. O.a. Café en bakkerij van Horen bij de Carpsbrug, het Grontmijkantoor en de jeugdherberg bij de Witte Brug worden

beschadigd. Om een vrij schootsveld voor de kazematten te creëren worden door de soldaten 8 tuinderswoningen, 1 boerderij en 1 stalling verwoest en platgebrand. Schepen en aken worden tot zinken gebracht, eikenbomen worden met springstof omgehaald om te dienen als wegversperring.

630

20 mei 1940 **briefje**

Dr. J. A. CARP

HELMOND, 20 Mei '40

Tel. 131.

Geachte Heer Maassen

635

Gelieve mij opgave te doen van:

1. Taxatie v.heer Damen (schade aan verbrande woningen voor ?)
2. Aan wien behoren de woningen, aan de Mii H.veen of Koningsfonds ?
3. Zijn de ruïnes nog te gebruiken ?
4. Hoe lang zal de herbouw duren ?
- 640 5. Hoe gedraagt Brouwer zich ?
6. Wat hebt U met Burg. Lambooy afgesproken ?

Wij kunnen o.a. de vernielde boomen ter beschikking stellen, doch de gemeente Deurne zal voor het omzagen, weghalen enz. moeten zorgen.

645

ik heb de commissarissen geschreven dat ik zoo spoedig mogelijk de Alg. verg. wil houden. We zullen dan dispensatie vragen t.o.v. het rapport Financieele Commissie. Hoeveel exemplaren van het Jaarverslag zal ik laten maken?

[geschreven] Het spijt mij U heden morgen niet thuis te hebben getroffen.

Vr. gr. tot ziens

650

JACarp

22 mei 1940 **antwoord op brief aan de commissaris Carp**

22 Mei 40

Den Weledelgeboren Zeer Geleerde Heer

655

Dr. J. A. Carp

Helmond

Weledelgeboren Heer,

660

In beleefd antwoord op Uw schrijven dato 20 dezer deel ik U mede dat de heer Damen Maandag j.l. de schade aan de woningen, die alle aan onze Mij behoren heeft opgenomen en mij beloofde zich met U in verbinding te stellen.

De heer Damen kan U dan ook de vragen beantwoorden of de ruïnes nog te gebruiken zullen zijn en hoe land de herbouw zal duren.

665

Het juiste cijfer der schade was door hem nog niet vastgesteld, maar meende hij in ruwe schatting deze te moeten begrooten op F. 60.000.-

In dit cijfer is dan niet begrepen de schade aan de pontons en aakschepen, waarover hij geen oordeel had.

670

Met Burgemeester Lambooy had ik afgesproken dat Maandag direct aan het herstel van voorloopig de noodzakelijkste overgangen over de kanalen zou worden begonnen, en was ik Maandag j.l. op het fabrieksterrein om materialen als winden, bokken, stophout kettingen enz. uit te geven.

Verder werden de biels en rails als welkom materiaal gebruikt. De boomen die langs het kanaal liggen zijn te zwaar en te kort. Defensie heeft echter veel hout liggen.

675

Gisteren is nu de overgang bij de jeugdherberg klaar gekomen, zoodat we nu weer naar het Volkmeer kunnen komen. Men is thans bezig het dek van de ophaalbrug op te vijzelen.

Jaarverslagen moeten er 225 worden gedrukt. Zullen aandeelhouders echter de vergadering kunnen bereiken. Er is hedennacht hier in de buurt een vlieger aanval geweest.

680

Ook mij speet het U niet te hebben ontmoet en hoop ik het de volgende maal beter te zullen treffen. Met de meeste hoogachting verblijf ik Uw dw.

1 juni 1940 **1 Juni 40**

685

Twentsche Bank N.V.

Afdeeling Credieten

Amsterdam C.

Mijne Heeren,

690

Hiermede bevestigen wij U ons telegram van heden, luidende:

"In verband met oproep commissie oorlogsschade in de pers deelen wij U mede

dat de voorloepig geschatte schade aan eigendommen der Maatschappij Helenaveen bedraagt plus minus tachtig duizend gulden."

en verzoeken wij U beleefd hiervoor het noodige te willen bezorgen.

695 Inmiddels verblijven wij

Hoogachtend

N.V.Maatschappij Helenaveen

Boekhouder.

700

3 juni 1940 **DE TWENTSCHE BANK, N.V.**

GEVESTIGD TE AMSTERDAM

AFD. CREDIETEN

705 Amsterdam, 3 Juni 1940

C.

Vertrouwelijk.

N.V.Maatschappij Helenaveen H e l e n a v e e n .

710

Myne Heeren,

Wy kwamen in het bezit van Uw telegram van 1 dezer, luidende als volgt:

"In verband met oproep Commissie Oorlogsschade in de pers

"deelen wy U mede dat de voorloopige geschatte schade aan

715 "eigendommen der Maatschappij Helenaveen bedraagt plus minus

"tachtig duizend Gulden."

Wy namen van Uwe mededeeling met belangstelling kennis, doch moeten hieraan toevoegen dat voor zoover ons thans bekend de eigenaren van de beschadigde vaste goederen zelve rechtstreeks opgave hebben te doen aan de Commissie Oorlogsschade, welke kantoor

720 houdt Bezuidenhoutseweg No 87, te 's Gravenhage.

Wy doen U te Uwer oriëntering hierby toekomen copie van een vragenlyst, door de Commissie van Oorlogsschade ingezonden, welke U aanwyzing kan geven betreffende door haar gewenschte opgaven.

Hoogachtend

725 DE TWENTSCHE BANK N.V.

ertholen

5 juni 1940 - **Tijdens de opruimingswerkzaamheden van zandmijnen**

tusschen Deurne en Venraay in de Peel, stiet de sergeant-majoor v. d. Kalken uit Utrecht in een mijneveld op een landmijn, die tot ontploffing kwam. De sergeant-majoor werd op slag gedood.

730

11 juni 1940 **brief aan de commissaris**

11 Juni 40

735 Den Weledelgeboren Heer C. Bos

's Gravenhage

Weledelgeboren Heer,

Veronderstellende dat U weder in den Haag terug zijt, zend ik U ingesloten de opstelling der schade aan de eigendommen der Maatschappij, zooals die ook is ingediend aan de Commissie Oorlogsschade.

740

Hedenmorgen ben ik naar het Raadhuis te Deurne geweest om opgave te doen van de destijds gevorderde aak, die zooals U weet nog altijd zoek is.

Het is een aakschip van 105 ton, een zusterschip van de hier in de Fabriekswijk tot zinken gebrachte aak, waarvan de herstelwaarde door Damen getaxeerd werd op F. 3500.- (een hoog bedrag voor een schip dat op cement dreef)

745

Het gevorderde aakschip was in veel beter conditie, hoewel ook gedeeltelijk met cement versterkt. Het was door de werkverschaffing destijds van een nieuw berghout voorzien, er lag een buikdelling in en was kortelings geheel geteerd. Het was de beste schuit die we hadden. De toegezegde huur bedroeg F. 5.- per dag terwijl door ons mede voor hetzelfde bedrag (dus in de F. 5.- inbegrepen) een nieuwe staalraad ter waarde van f.10.- en twee kruiplanken, te samen eveneens te schatten op F. 10.- was bijgevoegd.

750

Ik ou daarvoor een schaderekening moeten indienen, maar wat is nu de waarde van de aak zelf? Weet U daar een mouw aan te passen, of moet ik met den Heer Carp in overleg treden?

755

De herbergouders zijn hedenmorgen weer in Helenaveen gearriveerd en is dus het huis

weer bewoond, waarmede ik in mijn schik ben.

760 Hopende spoedig weer eens iets van U te mogen hooren verblijf ik na beleefde groeten ook van mijn vrouw, met de meeste hoogachting

Uw dw.

[gekopieerd uit het archief van N.V. Maatschappij Helenaveen van het RHC Eindhoven]

765 28 juni 1940 **De oorlogsschade van 10 Mei is voorloopig getaxeerd**

op. {geen bedrag]

verzekerd door molestrisico f46.456-

onverzekerd f30 842-

770 1 juli 1940 [...] **De Voorz. wijst er in zijn mededeelingen dan op,** dat de gemeente door den oorlog veel schade heeft geleden: de villa van Dr. Verhaegen werd zwaar beschadigd, bruggen over het kanaal werden vernield en aken tot zinken gebracht, van de Maatschappij Helenaveen werden negen woningen in asch gelegd, van de gemeente werden twee huizen vernield. In Neerkant werden 12 boerderijen in brand gestoken. [...]

775 2 juli 1940 **Oorlogsschade aan schoolgebouwen in Gelderland,** Noord-Brabant en Limburg

[...] Wat Limburg betreft, zijn zwaar beschadigd: twee bijzondere meisjesscholen te Venlo en de openbare lagere school te Griendtsveen, gemeente Horst. [...]

780 15 aug 1940 134/34

2 juli 1940 [opgemaakt 23 maart 1940, betreft de verdedigingsopstelling tussen Nederland en België.]

785 **Winkelmans memorandum van 23 Maart**

Voor H.M. buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister te Brussel. [...] De leiding van het Nederlandsche leger heeft ernstig overwogen energieken tegenstand op het Peel-Raamstelling genaamde deel van Noord-Brabant (van Weert over Nederweert, Meyel, Helenaveen, Griendtsveen en Mill naar Grave) te laten bieden door de ter plaatse zijnde troepen en zij heeft aanzienlijke werken doen aanleggen en deze positie in staat te stellen te voldoen aan een dergelijken eisch. [...]

795 19 juli 1940 **LANDMIJN ONTPLOFT**

Toen de knecht van den landbouwer Jac. Gerardts te Neerkant (gemeente Deurne) bezig was met het ploegen van een stuk land, waar voorheen landmijnen gelegen hebben, kwam 'n vergeten mijn tot ontploffing. Het paard, dat op de mijn getrapt had, werd zoo ernstig gewond, dat het spoedig stierf. Wonder boven wonder werd de voerman, die achter den ploeg liep, niet geraakt. Voor den landbouwer, wiens boerderij in vlammen opging bij de oorlogshandelingen in Mei, is dit weer een ernstige schadepost.

800 31 juli 1940 **Adm. 111. 30 R.I.**

Lange Kerkstraat 9

Goes, JULI 1940

Goes Tel. 2039

805 Ik verzoek U bijgaande bewijzen op de plaats van de kruisjes van Uw handteekening te willen voorzien (beslist met inkt) en per omgaande terug te zenden aan:

Adm.111.- 30 RE.I. Lange Kerkstraat 9 - GOES

Ik maak U er op attent, dat eerst nadat het bewijs geteekend weer in mijn bezit is, het advies verzonden wordt. Spoedige terugzending is dus zeer gewenscht.

810 De ingesloten cheque kunt U behouden en na eenige dagen op 't postkantoor in Uw woonplaats innen.

De Res. 1ste Luitenant

Adm. 111. 30 R.I.

A.L.Kampman

815 27 augustus 1940 **De eiken welke de militairen hebben laten springen**

kunnen aan blokjes gezaagd f41 per ton op brengen. De vergadering verzoekt de directeur deze transactie af te sluiten.

820 De kapot gesprongen schuiten zullen voor zoover zijn niet meer gebruikt kunnen worden, worden verkocht.

11 september 1940 **HELENAVEEN/EINDHOVEN 1940. 1040ste VEILING.**

Slooping Vaartuigen

Naspeuringen van Paul Theelen: Mobilisatie in 1939-1940 te Helenaveen

Zeer belangrijke verkoop, WEGENS OORLOGSSCHADE.

CORN. DE VLAMING & L. BACKER,

beëdigde Makelaars in machinerieën en metalen te AMSTERDAM (C.), Amstel 177 bij de Hoogesluis, Telefoon 52298, zijn voornemens op WOENSDAG 18 SEPTEMBER 1940, des namiddags 1.30 u. precies in het DANSINSTITUUT van den Heer J. SNEP, Markt 10 te EINDHOVEN voor sloop te VERKOOPEN:

8 IJZEREN PONTONS 9 en 10 x 3.60 M.

6 IJZEREN TRANSPORTVAATUIGEN (BAKKEN) resp. 12, 14½, 21, 26, 26 en 35 M. lang, alle beschadigd en ged. tot zinken gebracht,

PARTIJ IJZEREN LEUNINGS, kl. stoomdynamo en gelijkstroomdynamo 65 V 30 A.

TE BEZICHTIGEN te HELENAVEEN bij de Maatschappij Helenaveen aldaar.

CATALOGI INTIJD'S VERKRIJGBAAR.

4522-90

10 oktober 1940 134/33

Aan den heer K. Terpstra H. 29b HELENAVEEN
[briefje betreffende legerpaarden]

21 oktober 1940 **Stelling te Helenaveen**

OPBOUWDIENST. Commandant 58e Korps.

Asten, 21 October 1940.

no 986.

Onderwerp: Stelling te Helenaveen

Naar aanleiding van uw schryven d.d. 16 October 1940. letter E.W. no 2122, onderwerp: Stelling te Helenaveen, deel ik U beleefd mede dat uw verzoek door my is doorgezonden naar C.IIIe District. met advies de door U bedoelde stelling niet op te ruimen.

De. Majoor. Korpscommandant.

o/l de luitenant toegevoegd.

Ch. Marchand.

Aan den Heer Burgemeester van D E U R N E .

29 oktober 1940 [...] **De raad verhuurt vervolgens de oude school**

te Helenaveen aan den Staat der Nederlanden (Nederlandschen Opbouwdienst) voor f 10.- in de week. [...]

2 november 1940 **Stelling te Helenaveen**

OPBOUWDIENST. COMMANDANT IIIe DISTRICT. 's-Hertogenbosch 2 November 1940.

Afdeeling: Technische Diensten.

No.: 3072/3320/3377.

Bijlagen: -----

Onderwerp: Gebruik door particulieren van Militaire schuilplaatsen.

In antwoord op Uw schrijven van 16 October 1940, Lett.E.W. Nr.2122, doorgezonden met het advies van C.-58 Korps van 18 October d.a.v., Nr.986, moge ik U berichten, dat bedoelde schuilplaats voorloopig kan blijven staan.

Coll.: De Luitenant-Kolonel, Districtscommandant.

o.l.de Chef van den Staf.

Typ.:vdK. de Kapitein. C.G. van MOURIK.

Aan: den Heer Burgemeester van Deurne.

afschrift aan C.-58 Korps O.D.

30 november 1940 **MAXIMUMPRIJZEN VOOR TURF**

De secretaris-generaal, waarnemend hoofd van het departement van handel, nijverheid en scheepvaart maakt bekend, dat bij de „prijzenbeschikking turf no. 1", welke 29 dezer in werking is getreden, maximumprijzen voor turf zijn vastgesteld.

De maximumprijzen bij verkoop door verveners aan handelaren bedragen, varieerend naar de verschillende productiegebieden in Nederland, met uitzondering van de Peel, en onderscheiden naar de soorten, van f4 tot f5.50 per 1000 stuks. Voor turf, geproduceerd in de Peel, zijn de prijzen vastgesteld op een basis van ongeveer f9 per

890 1000 stuks. Voor de gedetailleerde prijzen wordt verwezen naar de Nederlandsche staatscourant en naar de publicatie no. 3 voor verveners en voor den handel in turf, van het verkoopkantoor fabrieksturf N.V. te Assen, waarin de bovenvermelde beschikking is opgenomen.

Bij verkoop aan verbruikers bedragen de maximum-prijzen de prijzen af veenderij, hierboven bedoeld, vermeerderd met de gebruikelijke vrachtkosten en een winstopslag van in totaal ten hoogste 50 pCt. In de vrachtkosten mogen de gebruikelijke bezorgkosten van den detailhandel niet worden begrepen.

18 januari 1941 TERUGTOCHT UIT DE PEEL

900 door L. Huizingh. - Uitgave: D. A. Daamen's Uitgevers Mij. - 's-Gravenhage.

"Terugtocht uit de Peel" bevat het verhaal van den lijdensweg die de Nederlandsche soldaten van de Peeldivisie hebben moeten maken, ontwapend en opgejaagd door het oorlogsgeweld. L. Huizingh, een reserve-adjutant onderofficier, geeft het relaas in dagboekvorm, sober en eenvoudig.

905 Men zoekt hier geen literaire prestatie, daartoe is de schrijver niet in staat. Den lezer wordt slechts voorgezet een onopgesmukt, regelmatig vermelden van de feiten van dag tot dag.

Het boekje is weinig opwindend en nog minder sensationeel maar het treft door zijn eenvoud en vooral door het Godsvertrouwen van den schrijver.

910 Eenige kaartjes verduidelijken de situatie.

26 maart 1941 **Verslag J.W. de Heer R'dam. 26. 3 1941.**

Reserve kapitein Verslag C.1-III 30 R.I.

915 o.a.: op Deurne betrekking hebbende

Ik heb dezer dagen opdracht ontvangen voor het opmaken van een voordracht voor het verlenen van een onderscheiding. Op den eersten oorlogsdag in Helenaveen heeft zich nog zeer moedig gedragen de dspl. A Vennix, Buurtstraat 57 te Tilburg die voor de stelling over de Helenavaart in een soort groot hondenhok lag en van daaruit telefonische berichten vanuit het voorterrein terwijl de vijand (3 woorden onleesbaar) soms op enkele meters afstand van hem was. Hij meldde o.a. tegen de avond van de 10e mei dat de opmarsch der Duitschers niet over den weg Beringen-Helenaveen, doch over Meyel zou plaats vinden, aangezien die weg door hen ... aan burgers werd gevraagd welk bericht door mij aan den B.C. (batt commandant) werd doorgegeven.

... het terugtrekken der comp. naar de Z Willemsvaart

... hij zich aldaar in den loop van den 11 mei ... bij mij, na geheel alleen zoowel de overtocht over de Willemsvaart als over het Deurnesche kanaal (waarvan de bruggen waren vernield) te hebben volbracht.

Sectie krijgsgeschiedenis
s Hage

935 Op de website www.geocities.com/Pentagon/Barracks/1247/Asten.htm vinden we de structuur van Vak Asten - Peel Divisie. Daarin wordt o.a. de sterkte van het 30-ste infanterieregiment genoemd.

2 mei 1941 **MAVORS.**

940 Reserve-majoor A. de Kloet vertelt het wedervaren van het 3e bajalton van het 30e reg. infanterie, tijdens de periode 9-14 Mei 1940. Ze had oorspronkelijk het vak Griendtsveen-Helenaveen der Peel-Raamstelling te verdedigen. Reserve-majoor A. J. R. Buitelaar beschrijft het 1e bataljon van het 27e reg. infanterie, dat Noordelijk aan III 30 R.I. aanleunde, in de verdediging. Het zal zaak zijn, dat over de terugneming van het 3e legerkorps en 't opgeven van de Peel-Raamstelling zoo spoedig als de omstandigheden het gedoogen, van hoogerhand mededeelingen worden gedaan. [...]

21 januari 1942 - **IJsvermaak.**

950 - Ook in onze gemeente is in de laatste anderhalve week genoten van het vermaak, dat koning Thialf biedt. De grootste drukte heerschte op het Buntven bij de Rakt. Ook op andere gelegenheden werd druk geschaatst, zooals op de leemkuilen in de St. Joseph-parochie en op de vaarten in de Peel.

955 Een nieuwe attractie vormde voor vele ijsliefhebbers het defensiekanaal langs de voormalige Peellinie. Velen gingen op dit water, dat veel ruimte biedt, de schaatsen eens onderbinden. Eenige jongelui reden reeds over het ijs naar Mill. Velen maakten

over het defensiekanaal een tochtje van de Kraaijenhut naar Griendtsveen.

? 1944

2488/7 Deurne, 1944

960 L. Postuma H 10
Lastgeving tot centralisatie.

965 U wordt verzocht Uw granen, die zijn opgegeven om met den loondorser afgedorsen te worden, bij te rijden op de dag van afdorsing ofwel Uw mijten te plaatsen bij of op grond binnen 100 meter van elektrische krachtleiding.
De Pl.Bureauh.Distr.
vd???

14 augustus 1944 **gevonden briefje**

970 P. No. 22 14. august 44

Serons Inngerle!

Schreibe sofort einmal!

Deine Mutter.

975 [gekopieerd uit het archief van N.V. Maatschappij Helenaveen van het RHC Eindhoven]

3 september 1944 **gevonden briefje**

Helenaveen 3 Sept 1944.

Beste Asta.

980 Wat vond ik het leuk dat je nog aan mij denkt. Wat is het nu stil bij ons in huis ~~je~~
[gekopieerd uit het archief van N.V. Maatschappij Helenaveen van het RHC Eindhoven]

20 september 1944 **Oorlogshandelingen in Oost-Brabant en Midden-Limburg,**
najaar 1944

985 Genoteerd uit "het Vaderland", dus door de Duitse bril gezien!

- Interinf is Internationale Informationsbüro.

- oorlogscorrespondent van het DNB in het Westen heet Alex Schmalfluss.

23 september 1944 **Helmond**

Britsche troepen bij Helmond teruggeslagen.

990 Heden meldt Interinf: Britsche troepen, die gisteren van Eindhoven in oostelijke richting aanvielen, werden bij Helmond in bloedige gevechten om een brug over het kanaal teruggeslagen. De brug werd opgeblazen.

25 september 1944 **Someren, Helmond**

995 Het Internat. Informationsbüro meldt nog d.d. 23 dezer: [...] Pogingen der Anglo-Amerikanen om de basis van den naar Nijmegen leidenden weg door aanvallen naar het Oosten te verbreeden, werden meestal in den tegenaanval afgeslagen. Daardoor kwam het voornamelijk in het gebied van Helmond en Someren, waar Anglo-Amerikaansche
1000 pantserstrijdkrachten onder bescherming van het vuur van gemotoriseerde artillerie over de Zuid-Willemsvaart poogden te trekken, tot een verbitterd gevecht van
verscheidene uren, dat eindigde met het afslaan van alle aanvalspogingen.

1005 Nader wordt Zondag gemeld: [...] Nadat de overzetpogingen van de Britten over de Zuid-Willemsvaart bij Helmond en Someren waren mislukt, herhaalden zij hun pogingen zuidelijk van Helmond en thans met meer succes. Het lukte hun, in de buurt van Asten een klein bruggenhoofd te vormen, waarop thans tegenaanvallen worden ondernomen.

26 september 1944 **Asten, Helmond**

De aanvallen op de luchtlandingstroepen tusschen Waal en Rijn blijven vorderingen maken. Evenzoo is een ten Zuiden van Den Bosch gelande groep thans omsingeld.

1010 Bij Asten, Zuidoostelijk van Helmond, konden de Britsche tankspitsen eenig terrein winnen. Doch hier zijn Duitse tegenaanvallen gaande.

27 september 1944 **ten oosten en zuidoosten van Helmond**

1015 In midden-Nederland, vooral in het gebied van Eindhoven, duren de hevige gevechten voort. Terwijl vijandelijke aanvallen Zuid-Westelijk van Veghel mislukten, kon de vijand ten Oosten en Zuid-Oosten van Helmond eenige kilometers naar het Oosten opdringen.

29 september 1944 **Omtrent den strijd op Nederlandschen bodem**

1020 wordt verder nog aan berichten van D.N.B. en Interinf. het volgende ontleend: Ook ten Z.O. van Nijmegen handhaafden de Britten hun druk, hoewel zij geen vorderingen konden

1025 maken. Er waren pantsergevechten tusschen Nijmegen en Helmond. Tevens was er Britsche druk in de richting van 's Hertogenbosch. Hevige gevechten hadden plaats bij Reuzel. [...] Een Britsche aanval bij St. Oedenrode mislukte. De Duitschers heroverden Hees, hiermee den geallieerden corridor naar Nijmegen weer doorsnijdend.

1030 30 september 1944 **Naar aan het D. N. B. wordt gemeld,** ontstonden Donderdag aan den West-, N.- en Oostkant van het geallieerde penetratiegebied van Eindhoven en Nijmegen harde gevechten. De zeer aanzienlijke strijdkrachten, welke de geallieerden hier hebben geconcentreerd, pogen zich met alle geweld bewegingsvrijheid te verschaffen. De geallieerden oefenden derhalve bijzonder sterken druk van het gebeid van Eindhoven uit op den weg 's-Hertogenbosch - Nijmegen en van het gebeid van Helmond uit naar het N.O. op den weg langs de Maas naar Nijmegen. Uit deze aanvallen ontstonden hevige afweergevechten ten W. van Eindhoven, 1035 ten W. en ten N. van Veghel en bij de heuvels nabij Boxmeer. Tegenaanvallen wierpen de opgedrongen Britten op verschillende punten terug.

1040 3 oktober 1944 **zuidoosten van Helmond** Ten Z.O. van Helmond ontwikkelde zich uit aanvankelijk zwakke aanvallen een hevige pantserslag, die voor de Deutsche troepen met succes verliep. Hier en bij den strijd in genoemde sectoren werden in den loop van Zondag 45 vijandelijke tanks stukgeschoten. De beteekenis, die de Britten aan dit strijdgebied hechten, blijkt ook uit het feit, dat zij, ondanks de slechte weersgesteldheid, gedurende den geheelen 1045 dag met jachtbommenwerpers en slagvliegtuigen en den strijd te land ingrepen en probeerden de achterwaartsche verbindingen van de Deutsche troepen te verstoren.

1050 5 oktober 1944 **Deurne Te Deurne zijn ongeveer honderd gewapende** terroristen, die armbanden op hun burgerkleding droegen, in Deutsche gevangenschap geraakt.

1055 10 oktober 1944 **Vlak ten O. van ??eghel werd de over de Willemsvaart** naar ?? Z.O. opdringende vijand teruggeworpen.

1055 18 oktober 1944 **oosten van Helmond** Ten oosten van Helmond werd de vijand uit een penetratieplek geworpen.

1060 19 oktober 1944 **ENGELSCH AANVAL BIJ HELMOND OPGEVANGEN** Ten oosten van Helmond gingen de Engelschen met sterke strijdkrachten en ondersteuning van bommenwerpers tot den aanval over. Onze troepen vingen de vijandelijke aanvallen op en wonnen terrein terug, dat tijdelijk verloren was gegaan. De vijand leed zware verliezen aan doden en gewonden en verloor 47 tanks. [...] 1065 bij Aken Dinsdag opnieuw een offensief ontketend heeft op de lange flank tusschen Eindhoven en Nijmegen. Na een zeer hevige artillerie voorbereiding ging 't tweede Britsche leger hier, ondersteund door talrijke formaties gevechts- en slagvliegtuigen, ten O. van Helmond met eenige pantserdivisies en verscheidene infanterieformaties tot den aanval over. Deze werd echter over de geheele linie afgeslagen, waarbij de Britten 47 tanks verloren.

1070 20 oktober 1944 **[DOO]RBRAAKPOGINGEN BIJ HELMOND MISLUKT** Helmond, Deurne, Venlo In Nederland hebben onze troepen ten ??? van Helmond de doorbraakpogingen van den vijand, die met zeer krachtige ??werking van artillerie en slagvlieg(tuigen) werden ondernomen uiteengesla(gen).?en tanks werden stukgeschoten. [...] 1075 In het gebied van Venray werd een nieuw soort pantsergevechtswagen buitgemaakt, die bijzonder laag gebouwd zijn en twee kanonnen met langen loop dragen. Interinf meldt verder nog dat in Nederland de hevigheid van het Britsche offensief, dat den Amerikaanschen aanval op Aken moet ondersteunen, is toegenomen ten Oosten van Helmond, tusschen Deurne en Venray, dat na verbitterde straatgevechten des nachts werd prijsgegeven. In de overige frontsectoren zijn de aanvallen der Britten reeds 1080 voor de Deutsche gevechtslinie mislukt.

1085 23 oktober 1944 **Weermachtbericht van Zaterdag** ?s ten oosten van Helmond in het vuur ?n onze afweerwapens ingestort. [...] ??RMACHTBERICHT VAN VRIJDAG Geconcentreerd vuur van alle ??ens, hardnekkige tegenstand en vast-?/den tegenaanvallen hebben ten oosten ?? Helmond de poging der Engelschen ??deld ons bruggenhoofd ten westen van ?? Maas in te drukken. Een aantal vijan-??jke tanks werd

daarbij vernietigd. [...]

DE STRIJD OP NEDERLANDSCHEN BODEM

1090 De oorlogscorrespondent van het D.N.B. in het westen, Schmalfuss, meldt dd. 20 October

Aan het W. front is thans ook het gebied van Venray zwaartepunt geworden. Het geraakte na verbitterden strijd in handen van den vijand, die uit het gebied van Overloon met tanks aanviel.

1095 De concentratie van artillerie, die met dezen aanval parallel loopt, wijst er op, dat de vijand plannen heeft in de richting van de Maas.

30 oktober 1944 **Asten, Meijel, zuidoosten Helmond, Weert**

1100 Duitse infanterie- en tankformaties hebben - naar Interinf meldde - tusschen de gebieden ten Z.-O. van Helmond en ten O. van Weert de Britsche stellingen aangevallen, doorbroken of ver naar achteren gedrongen. O.a. werd het plaatsje Meiel na een verrassende omsingeling stormenderhand veroverd. De Duitse aanvallen ten O. van de Zuid-Willemsvaart tusschen Asten en Weert hebben ook zaterdag goede vorderingen gemaakt. Bij een Britsche tegenaanval ten Z.-O. van Asten vielen alle 1105 tien aanvallende tanks ten offer aan den Duitse afweer.

24 oktober 1944 **an Gert aus Nördlingen von Deiner Muti**

Nördlingen, 24.10.44

1110 Lieber Gert!

Nun haben wir immer noch nichts von Dir bekommen und sind deshalb in großer Sorge um Dich. 14 Tage sind es her, dass ich Geburtstag hatte und kein Gruß kam von Dir. Anja liegt nun schon seit 3 Wochen. Es ist wohl etwas besser, aber doch noch nicht so, dass sie aufstehen kann.

1115 Auch von Günther habe ich noch keine Adresse. Ich werde auf eine große Geduldsprobe gestellt. W[?]ir tut bloß Günther leid, weil ich ihm nicht schreiben kann.! Wenn wir nur wüssten wo Du steckst? Ob Du wohl von uns Nachricht erhältst? - Ich will nun heute ans Rote Kreuz gehen und mich erkundigen ob keine Verbindung zwischen Anja und ihren Eltern herzustellen ist. Sie leidet sicher mehr darunter als sie es 1120 eingesteht.

Wenn Zulassungsmarken für Weihnachts-päckchen ausgegeben werden, schicke sie bitte sofort. Vielleicht kannst Du von einem Kameraden noch w[?]elche bekommen ich meine wenn einer keine Angehörigen mehr 1125 hat. Zwar ha[r]ben die einem Soldaten zustehen sind halb sehr wenig zumal man nur 500 g Päckchen mit 1 Marke schicken darf. Also vergiß das ja nicht.

Sei nun für heute lieb begrüßt u. gekußt

1130 von Deiner Muti..
[gekopieerd uit het archief van N.V. Maatschappij Helenaveen van het RHC Eindhoven]

30 oktober 1944 **[notitie van een Wehrmacht-soldaat]**

1135 II ? Fsch 79. Rgt. Hübner o.u., 30.10.44
Nachrichtenzug

An

II Fallschirmjäger Regiment

Hübner

IVa

1140 Der Nachrichtenzug bittet um vor Winterbel MWurtel Handschuhe für 30 Mann

Lt. ?usu? ??

[gekopieerd uit het archief van N.V. Maatschappij Helenaveen van het RHC Eindhoven]

31 oktober 1944 **A b s c h r i f t**

1145 344. Infanterie-Division Div.Cef.Std, den 31.10.1944
Xs/Gebe

Naspeuringen van Paul Theelen: Mobilisatie in 1939-1940 te Helenaveen

Betr.: Ausatemventil der Gasmasken 30 u. 38 aus XXXXX Gummi.

1150

Es ist festgestellt worden, dass das Ausatemventil an der Gasmasken 30 u. 38 durch folgende Ursachen in mehreren Fällen im Gasraum versagt hat:

1155

1.) Das Gummiblättchen des Ausatemventils wird beim Einsetzen nach innen gezogen und verklebt sich teilweise so, dass es nicht in die alte Lage zurückkehrt.

Gasdichtigkeit ist nicht mehr vorhanden.
2.) Das Gummiblättchen, durch den vorherigen Gebrauch feucht geworden, bleibt nach längerer Ruhe fest und macht das Ausatmen durch das Ausatemventil unmöglich.

1160

Es wird gebeten, beschleunigt festzustellen zu lassen, ob ähnliche Fälle wie 1) u. 2) aufgetreten sind und diese bis 7.11.1944 zu melden.

Bei dieser Gelegenheit wird erneut darauf hingewiesen, dass bei Auftreten von Feindnebeln stets sofort die Gasmasken aufzusetzen ist, da sich sonst bei Einatmen stärker Nebeldichten vorübergehend Schädigungen des ? ? können.

1165

Bei K?pr?en von Nebel aus Flugzeugen ist aus?en die Gespanne überzuwerfen, da durch grössere Nebel?tropfen Hautschädigungen entstehen können.

Die Truppe ist sofort zu beachten.

Verteiler:

im Entwurf.

Für den Divisionskommando

Der erste Generalstabsoffizier.

gez. Unterschrift.

1170

II./Fallschirmjäger-Regiment
- Hübner -

O.U., den 2.11.1944

1175

An Verteiler.

in Abschrift zur Kenntnis und Belehrung der gesamten Kompanie.

Die Durchführung der Belehrung ?ie der Termin ist dem Bataillon bis 4.11.1944 18.00 Uhr zu melden.

1180

Verteiler: A.B.

E.-Zug 6. Kompanie

H.-Zug 7. Kompanie JTuulul

5. Kompanie 8. Kompanie Oberleutnant u. Adjutant.

1185

31 oktober 1944 **Liessel, noordwesten van Venlo**

In het gebied ten N.W. van Venlo, waar de Duitsers in de richting van Helmond tot den aanval waren overgegaan, duren hevige tankgevechten, welke aan weerskanten bloedige verliezen opleverden, met den buitengewoon taai verdedigenden vijand voort.

1190

Naar Interinf. meldt heeft de Duitse aanval tussen Asten en Weert ook Zondag aanzienlijke terreinwinst opgeleverd. Het dorpje Liesel werd stormenderhand genomen. Bij Heitrag zijn Duitse infanterie en tankformaties door het Britse front gestooten en hebben dit opgerold. Voor Asten is de tegenstand sterker geworden.

1195

1 november 1944 **zuidoosten van Helmond**

Op de lange oostelijke flank ten Z.-O. van Helmond wisten de Duitse troepen door een thans reeds vier dagende durende, plaatselijk begrensde, aanvalsonderneming, hun stellingen aanzienlijk te verbeteren. Alle gestelde doelen werden ondanks den vertwijfelden tegenstand der Anglo-Amerikaanse troepen bereikt, terwijl verscheidene door de Britten bezette dorpen werden heroverd.

1200

2 november 1944 **Liessel heroverd**

Aan het Maasfront hebben de hier in zware gevechten gewikkelde Duitse troepen een zekere stabilisering van den toestand bereikt. Bij de gevechten van Dinsdag slaagden zij erin alle aanvallen op de monding van de Maas te verijdelen. De Canadeesch-Britse strijdkrachten zijn thans bezig hun gehavende formaties te verversen en hun artillerie op te stellen. Ook op den rechtervleugel van het Maasfront zijn de Britten bezig hun strijdkrachten aan te vullen.

1205

In de omgeving van Helmond probeerden de Britten het door de Duitsers in de afgelopen dagen veroverde gebied ten Z.-O. van deze stad terug te krijgen. Na een voor beide zijden verliezen opleverden strijd, gelukte het den vijand tenslotte op twee plaatsen de Duitse linies terug te dringen en het dorp Liesel te heroveren. De strijd duurt hier nog voort.

1210

Naar D.N.B. nog meldt heeft in het oosten van het Nederlandsche grensgebied de sedert eenige dagen aan den gang zijnde Duitse aanval aan het Deurnekanaal er toe geleid,

1215 dat de Engelschen vrij sterke formaties uit den sector van 's-Hertogenbosch hebben
moeten wegtrekken, welke zij op 31 October, tegen de opdringende Duitsche troepen in
den strijd wierpen. Daarmede heeft de Duitsche leiding het gestelde doel, ontlasting
1220 voor den sector van 's-Hertogenbosch bereikt. De tegenaanvallen der Engelschen zijn
ondernomen tusschen Asten en Deurne. Er ontwikkelden zich in het beboschte gebied ten
O. van Asten verbitterde, nog voortdurende gevechten.

4 november 1944 **Wehrmachtsbericht**

Aus dem Führerhauptquartier, den 4.11.

Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

1225 Auf Walcheren und an der unteren Maas setzen unsere Truppen den von Schlacht-fliegern
und Panzern unterstützten kanadischen und englischen Angriffen erbitterten Widerstand
entgegen. Nordöstlich Rosendaal und bei Oosterhout sind harte Kämpfe mit dem in
unsere Stellungen eingedrungenen Feind im Gange. Südöstlich Helmond wurden die
angreifenden Briten unter Abschuss mehrerer Panzer abgewiesen.

1230 Die im Wald van Huertgen auf schmaler Front vorgedrungenen Nordamerikaner wurden
durch unsere Grenadiere auf ihre Ausgangsstellungen zurückgeworfen. Südörtlich davon
wird um einzelne Ortschaften heftig gekämpft.

1235 Von der lothringischen Grenze südlich des Rhein-Marns-Kanals bis in den Raum St. Die
hielten wir unser Hauptkampffeld gegen denerneut in mehreren Abschnitten angreifenden
Feind. An der Strasse Remiremont-Gerardmer konnten frans. Verbände erst nach
mehrfachen erfolglosen Angriffen geringfügige Einbrüche erzielen.

1240 Zusammengefasstes Feuer aller Waffen zerschlug einen stärkeren feindlichen
Panzerangriff auf die Südwestfront von Dünkirchen. Durch leichte Flakbder Festung
Lorient wurden zwei Kriegsfahrzeuge des Gegners versenkt und weitere in Brand
geschossen. Eigene Spähtruppe sprengten vor St. Nazaire feindliche Bunker und
stiessen bis 30 km östlich der Stadt in das von amerikanischen Truppen besetzte
Gebiet vor.

1245 In Mittelitalien wurden Vorstösse der Nordamerikaner westlich Imola ebenso
abgewiesen. wie der Versuch britischer Verbände, den Ronce-Abschnitt östlich und
nordöstlich Forli zu überschreiten.

Die dicht westlich Rhodos gelegene Insel Calchi ist wieder von Feinde gesäubert
worden.

1250 In Mazedonien stehen unsere Truppen in harten Kämpfen gegen die in zahlreichen
Abschnitten erneut angreifenden bulgarischen Verbände. Eigene Angriffe gegen die
Bolschewisten am Oberlauf der westlichen Morawa sind in guten Fortschreiten.

An der Donau blieben bolschewistische Angriffe gegen die Brückenkopfstellung
Dünafoeldver erfolglos. Panzer und Panzergrenadiere schlugen südöstlich Budapest an
der Bahnlinie nach Zolnok starke feindliche Angriffe in erbitterten Kämpfen ab. Die
1255 nordwestlich Ungvar auf 10 km Breite mit Panzerunterstützung angreifenden
Bolschewisten konnten nur einen geringfügigen Einbruch erzielen.

1260 In Ostpreussen brachte ein eigener Angriff bei Goldap trotz hartnäckiger sowjetischer
Gegenwehr gute Erfolge. In Kurland liess die Heftigkeit der feindlichen Angriffe
südöstlich Libau weiter nach. Dagegen setzten die Bolschewisten im Raum von Autz ihre
zusammengefassten Durchbruchs-versuche mit Panzern und starker
Artillerieunterstützung fort. Sie scheiterten an dem zähen Widerstand unserer

Grenadiere. Einzelne Einbrüche wurden abgeriegelt. In Nordfinnland verlaufen unsere
1265 Marsch- and Absetz[b]ewegungen bei geringer Gefechtstätigkeit planmässig.

Der Feind setzte seine Luftangriffe auf die Zivilbevölkerung in linkerheinischen
Gebiet fort und warf ausserdem mit schwächeren Kräften verstreut Bomben unter anderem
auf München, Wien und Berlin.

[gekopieerd uit het archief van N.V. Maatschappij Helenaveen van het RHC Eindhoven]

4 november 1944 **Helmond**

1270 In Zuidoost Nederland zetten de Anglo-Amerikanen hun opmarschbewegingen ter
voorbereiding van een nieuwen stormloop op de Duitsche westgrens voort. Men kan
aannemen dat deze voorbereidingen thans in het algemeen zijn geëindigd.

Donderdag kwam het evenwel nog slechts in het gebied van Helmond tot noemenswaardige
gevechten, waar de vooruitgeschoven formaties van het tweede Engelsche leger
probeerden de hun door Duitsche tegenacties ontrukte opmarschbasis te heroveren. [...]

1275 In oostelijk Nederland vielen de Britten ??nieuw het Duitsche bruggenhoofd aan ?et
Kanaal van Deurne aan, zonder ?ngrijke voordeelen te behalen.

5 november 1944 **[briefje]**

Fallsch.Jg.Rgt.Hübner

E.O.den 5.11.44

1280 Nachrichtenzug

Empfangschein
Einnahmeschein

Dem II. BH. wurde übergeben:

1285 1 ??? zu 10 kg.
5 FF33
5 Z??f.FF33
3 Feld??. C
5 Sa 2,4 NC 28

1290

verausgabt: _____ vereinnahmt: _____
empfangen: _____

[gekopieerd uit het archief van N.V. Maatschappij Helenaveen van het RHC Eindhoven]

1295

6 november 1944 **zuidoosten van Helmond**
?? noordoosten van Roosendaal en bij (Ooste)rhout zijn harde gevechten met den ??
stellingen binnengedrongen vijand ??n gang.
?? zuidoosten van Helmond werden de ??lende Britten met vernieling van ??edene tanks
afgeslagen.

1300

7 november 1944 **Na verbitterde gevechten aan den benedenloop**
van de Maas trekken onze troepen zich terug op eenige vrij kleine bruggenhoofden. De
bruggen van de Moerdijk werden volgens de plannen opgeblazen. Ten zuid-oosten van
Helmond werden de aanvallende Engelschen na geringe aanvankelijke successen weer
teruggeworpen. [...]

1305

Na een krachtige artillerievoorbereiding en het afschieten van talrijke nevelgranaten
gingen de Anglo-Amerikanen aan weerskanten van den weg van Asten naar Meijel tot den
aanval over. Deze stuitte op een tegenaanval der Duitse troepen, die met
medewerking van zwaar stormgeschut en gemotoriseerde artillerie de aanvallers tot
1310 achter hun uitgangstellingen poogden terug te werpen, hoewel de tegenstander
voortdurend aanvallen in scheervlucht ondernam.

1310

8 november 1944 **II. / Fsch. Jg. Rgt. Hübner**
o.u., den 8.11.44.

1315

Nachrichtenzug
Folgende Soldaten denen das Lüftwaffen-Erdkampfabzeichen lt. Regt.-Sonderbefehl vom
31.10.44 verliehen würde, befinden sich nicht mehr bei o. a. Einheit:
Versetzt: Ogfr. Heinz Hübrath
am 14.10.44 versetzt zu U.-Zug Regt.

1320

9 november 1944 **Onze artillerie bestookte doeltreffend**
vijandelijke concentraties in het gebied van Nijmegen en ten oosten van Helmond.

1325

10 november 1944 notitie van een Wehrmacht-soldaat
5. 1 Fsch.79. Rgt. Hübner o.u., 10.11.44
Nachrichtenzug

1330

Tagesmeldung.

	Offz.:	Uffz.:	Mannsch?
a.)	0	0	0
b.)	0	1	4
c.)	0	1	1
d.)	0	0	2
e.)	0	0	2

1335

11 november 1944 **Het weermachtbericht van Zondag.**
Uit Nederland maken onze stellingstroepen melding van felle aanvallen door
slagvliegers en aanhoudende bewegingen bij den tegenstander in het gebied van
Nijmegen en Helmond, die met goed gevolg door onze artillerie bestreden werden.

1340

15 november 1944 **AANVAL OP DUIJSCH BRUGGENHOOFD AAN DE MAAS**
Ten oosten van Meyel _____
Het Intern. Informationsbuero meldt:
Voor de Nederlandsche grens zijn Britse troepen tot den aanval overgegaan op het
1345 Duitse bruggenhoofd aan de Maas ten oosten van Meyel, na een krachtige
vuurvoorbereiding en met talrijke tanks. Zij werden terstond door het Duitse

versperringsvuur gegrepen en nog voor de hoofdgevechtlijn teruggeslagen.

16 november 1944 **Het weermachtbericht van Woensdag.**

- 1350 "De Engelschen zijn gisteren in het gebied ten zuidoosten van Helmond overgegaan tot den verwachten aanval. Hun voorbereidingen daartoe waren reeds geruimen tijd door ons waargenomen en beschoten. Op vrij breed front zijn felle gevechten ontbrand. De Britsche aanval in Oostelijk N.-Brabant Interinf. meldt d.d. 15 Nov.:
- 1355 In de middaguren van Dinsdag is het tweede Britsche leger in Zuid-Oost Nederland, na een trommelvuur, dat verscheidene uren duurde, over een breed front het offensief begonnen, dat zich reeds sedert langen tijd had afgeteekend. Er ontstonden reeds spoedig zeer zware gevechten in het gebied van Meijel, alsmede bij Britsche pogingen de ten W. van Venlo liggende kanalen over te steken. Ook 's nachts zetten de Britten hun hevige aanvallen, onder het verlichten van het slagveld met schijnwerpers, voort. De Duitse troepen hadden doeltreffende maatregelen genomen om eenerzijds het trommelvuur uit verscheidene honderden kanonnen zonder al te groote verliezen te doorstaan en anderzijds de aanvallers tot groote offers te dwingen. De Britten wisten verscheidene kleine bruggenhoofden te vormen bij Keil en Heel, waarom op het
- 1360 oogenblik nog fel wordt gestreden. [...]
- 1365 De gevechten om het bruggenhoofd aan de Maas zijn vooral ten Z.W. van Meijel in sterkte toegenomen.

17 november 1944 **zuidoosten van Helmond**

- 1370 Zoals bekend liggen deze ??ies ten Z.O. van Helmond in het ge(bied) tusschen Venlo en Roermond als basis. Weermachtbericht van Donderdag. - "Aan het westelijke front zijn onze ??epen in zuidoostelijk Nederland en in ?? grensgebied van Lotharingen in ver??erde afweergevechten gewikkeld met ?? aanvallende vijandelijke divisies. Tus??en het
- 1375 Noorderkanaal bij Weert en de ??gische grens hebben zich uit de aan??en van sterke Engelsche tankforna?? zware gevechten ontwikkeld.

20 november 1944 **DUITSCHERS HOUDEN STAND BIJ ROERMOND AKEN EN METZ**

- 1380 ??t weermachtbericht van Zondag. - ?e troepen hebben in het zuidoosten ?? Nederland het voorterrein der Maas-??ngen verdedigd en voor het bruggen??d van Roermond vrij krachtige En??he aanvallen afgeslagen. [...]
- 1385 Het 2^e Britsche leger heeft zich aangesloten bij het offensief van het 9^e Amerikaansche leger en vooral te O. van Meijel alsmede op het bruggenhoofd Roermond aanvallen ondernomen. Tegenaanvallen, die gesteund werden door talrijke stukken stormgeschut, wierpen de Britten terug.

20 november 1944 **Op 20 november zag men vanuit de verte**

- 1390 dikke rookwolken boven Helenaveen opstijgen. Dat was het oogenblik waarop de Duitsers diverse gebouwen in het centrum van Helenaveen lieten springen.

21 november 1944 **Op 21 november 's morgensvroeg reden enkele inwoners**

- 1395 per fiets over modderige onbegaanbare wegen, tussen ontelbare Tommy's door, naar Helenaveen. Met speciale vergunning van de Engelse bevelhebber ter plaatse mochten zij door, na eerst goed gewaarschuwd te zijn voor de vele onzichtbare landmijnen. Vanuit de verte zagen zij reeds het treurige schouwspel. Kerk, pastorie, klooster en café van Horen lagen in puin.

24 november 1944 **Radio berichten.**

- 1400 Dinsdag 21. De geallieerden blijven in Nederland oprukken in de richting Venlo, waarvan ze nog 5 K.M. afstaan. Helenaveen is bereikt. Fransche troepen staan aan den Rijn. Metz en Belfort zijn veroverd. Zij zijn reeds 30 K.M. in ijtempo opgerukt en staan nu aan den Westelijken oever van de Rijn. Eschweiler is practisch omsingeld. [...]

25 november 1944 **?? het verkleinde Maasbruggenhoofd**

- 1405 ??idoosten van Helmond hebben onze ??ers de laatste dagen talrijke En(gelsche) aanvallen afgeslagen. [...]
- 1410 In Oost-Nederland hield naar Interinf Woensdag meldde, de druk van het tweede Britsche leger op het Duitse Maasbruggenhoofd bij Venlo aan. De Engelschen vielen Dinsdag vooral tusschen Maasbree en Baarloos den gehelen dag met sterke tankstrijdkrachten aan, zonder het Duitse front te kunnen oprollen. Om den tegenstander geen open flank te bieden, werd de Duitse linie tegen den avond

teruggenomen en het bruggenhoofd verkleind.

1415 27 november 1944 **Naar het D.N.B. verneemt mislukten Donderdag**
alle pogingen der Engelschen de Duitsche distancieeringsbewegingen ten zuidwesten van Venlo te hinderen. De Britsche aanval op het Duitsche bruggenhoofd bij Roermond kon na verbitterde gevechten wat terrein winnen.

1420 5 december 1944 **Oostelijk ??n Nijmegen blijven de Engelschen**
nog ??ds rustig. Terwijl zij zich westelijk van ??lo beperkten tot artillerievuur, vielen zij ??t plaatselijk geconcentreerde troepen op??uw uit het zuiden het Maasbruggenhoofd ??nssum aan, zonder het Duitsche hoofd??chtlinie te kunnen bereiken. Langs de ?? tusschen de bruggenhoofden Wanssum ?? Roermond heeft de Duitsche artillerie ?? bewegingen en den aanvoer van den ??nd bestookt.

1430 6 december 1944 **?n de Maas zijn de Britten met krach? steun**
van artillerie en diep ge?enueerde infanterie en tankstrijd??hten Zondagochtend uit westelijke en ?estelijke richting overgegaan tot den ?al op het bruggenhoofd van Venlo. ?t de Britten driemaal waren terug??en op hun uitgangstellingen, trok?? de Duitsche verdedigers zich terug ??et plaatsje Blerick, waar zij den En?hen aanval tot den avond pareerden. ?? Duitsche troepen hebben volgens ??B. twee tegen Venlo gerichte En??he aanvallen afgeslagen. Het kleine ??sche brugenhoofd over de Maas bij Wanssum is volgens de bevelen door de laatste Duitsche dekkingstroepen ontruimd.

1435 12 dec 1944 "En onderwijl gaan de meeste mensen toch naar Helenaveen. Maar.. schrik niet meisje ... we hebben zowat niets meer. En toch 't hoofd op hoor! In Roggel kreeg ik o.m. al wat ondergoed. Dat gevoegd bij wat meegevoerde kleren zijn we allen finaal compleet. De rest bouwen we langzaam weer op, en als ik weer naar Helenaveen terug durf, maken we weer in 't klein [weer] een nieuw eldorado. Dat kan - als 't me te heet wordt in den vreemde misschien spoediger gebeuren dan feitelijk mogelijk is. Maar als 't enigszins kan wil ik liever wachten tot Pasen."

1445 25 januari 1945 **In het westen mislukte tusschen Roermond en Geilenkirchen**
opnieuw het meerendeel der Engelsche aanvallen. Alleen bij Reinsberg drukte de vijand onze linie terug. Het aantal der in het Roer-bruggenhoofd sedert het begin van de Engelsche aanvallen stukgeschoten tanks is tot 150 gestegen.

1450 9 februari 1945 **VRIJWILLIGERS GEVRAAGD.**
Welke land- en tuinbouwerszonen of andere jonge mensen, die met deze werkzaamheden op de hoogte zijn en die hun hart op de ware plaats hebben, zijn genegen om een land- of tuinbouwbedrijf op gang te houden om daarmee een huisgezin waarvan de man is weggevoerd naar Duitschland, voor den ondergang te behoeden?
In Helenaveen zijn 85% van de mannen van 16 tot 60 jaar weggevoerd, dus hier moet geholpen worden!
1455 Wanneer kunnen we de eersten verwachten?
C. CROMMENTUIN, H 79 - Helenaveen.

1460 21 april 1945 **Jonge boeren helpen Helenaveen.**
Een daad van sociaal medevoelen.

(Van een medewerker).
Helenaveen, het mooie, voorheen zoo welvarende tuindersdorp in de Peel, gaat nog steeds gebukt onder oorlogsleed.
1465 Niet dat er door de oorlogshandelingen zoo erg veel materieele schade is aangericht, in de buurtdorpen is dit wel erger. Maar hier verkeert men nog steeds in het onzekere over mannen en jongens, die ver weg zijn. Zooals velen bekend is, werden in September van het vorige jaar hier niet minder dan 147 mannen en jonge kerels naar Duitschland gedeporteerd.

1470 Enkelen hebben het geluk gehad zich voor de vanden te kunnen verbergen, maar als men nu Helenaveen bezoekt, ziet men hoofdzakelijk vrouwen en kinderen, immers 85% der mannelijke bevolking werd aldus weggevoerd.
Iedereen, die iets met den tuinbouw van Helenaveen op de hoogte is, weet hoeveel werk in het voorjaar speciaal door tuinders moet worden verzet.

1475 En dit is nu niet mogelijk en de bedrijven dreigen te onderkomen. Immers ook de meeste paarden zijn weg en onsdanks de goede medewerking van "Voedselvoorziening" is men er nog niet in geslaagd om voldoende paarden ter beschikking te stellen.
Wat moet het zijn, voor al die mannen, als ze straks, thuis komende, hun mooie bedrijven verwaarloosd aantreffen. Gelukkig hoeft zulks niet het geval te zijn want

1480 de enkele jonge kerels die den dans ontsprongen, hebben niet stilgezeten en met behulp van enkele oudere tuinders als adviseurs hebben ze een plan op touw gezet, dat met behulp van den burgemeester van Deurne en diverse instanties kan en moet slagen. De ziel van deze beweging is wel de energieke jonge tuinder C. Crommentuin uit Helenaveen, die na in het te Deurne verschijnende weekblad „Het Licht" een „Noodkreet" te hebben geslaakt, de handen in elkaar sloeg en ging aankloppen bij de *
1485 Kringvergadering van Boeren in het district Helmond. Daar zette hij uiteen, hoe het in Helenaveen stond en hoe zonder hulp van buiten, Helenaveen dit jaar zonder bronnen van inkomsten zou zijn. Hij ontwierp daarbij een plan, om de hulp in te roepen van de diverse Jonge Boerenstanden uit den omtrek. Indien iedere afdeeling 5 à 6 man voor dit werk zou
1490 willen beschikbaar stellen benevens paarden en ploegen, zou Helenaveen kunnen worden gered en zouden de straks thuiskomende tuinders hun bedrijven in goeden staat aantreffen en weer genoeg moed bezitten, opnieuw aan den slag te gaan. Dit sloeg in bij de oudere boeren en deze namen de boodschap mee naar huis om ze verder uit te dragen. Ondertusschen kwamen rok de Jonge Boeren in vergadering bijeen
1495 om opnieuw hun activiteit te ontplooiën. Op deze vergadering werden de plannen verder besproken met de besturen der aanwezige Jonge Boerenstanden, aan de hand van een circulaire, waarin de burgemeester van Deurne Mr. Lambooy, uiteenzette wat er in Helenaveen zou kunnen worden gedaan. Aan deze cidculaire ontleenen we het volgende.
1500 Ongeveer 120 H.A. vruchtbaar land moeten worden omgeploegd; 30 H.A. hiervan zouden met behulp van een tractor kunnen worden geploegd en van de overige 90 H.A. 50 à 60 voor half April en de rest voor 1 Mei. Bovendien zouden nog boerenzoons hulp kunnen bieden zonder paardenwerk tot 1 Mei, want men hoopt tegen dien tijd de mannen te mogen thuis verwachten. De hulp, die van
1505 de Jonge Boeren wordt ingeroepen behoeft niet gratis te worden verricht. Behalve kost en logies kan een vergoeding worden toegekend van f25.- per H.A. voor ploegen, en f2.50 per dag plus kost en inwoning voor losse arbeidskrachten. Althans indien men op vergoeding prijs stelt. De besturen ontvingen deze oproep met enthousiasme en ieder zou in eigen kring
1510 propaganda maken om op deze manier een der groote sociale doelstellingen der Jonge Boerenstanden te verwezenlijken. Nieuwsgierig naar de resultaten van al dit voorbereidende werk, trokken wij op een dezer heerlijke zomersche voorjaarsdagen naar Helenaveen, om eens poolhoogte te gaan nemen naar de practische resultaten van dit werk.
1515 De heer Crommentuin was dadelijk bereid ons hierover nader in te lichten en enthousiast vertelde hij hoe de spits was afgebeten door de actieve pas opgerichte Jonge Boerenstand van Someren-Eind, die met niet minder dan 8 paarden en mannen met de noodige werktuigen naar Helenaveen kwamen en daar een week zwoegden van 's morgens vroeg tot 's avonds laat met het keurige resultaat, dat niet minder dan 13 H.A.
1520 keurig geploegd lagen. De bevolking was zoo dankbaar, dat de vrouwen en meisjes deze jonge boeren in met bloemen versierde wagens en paarden den terugtocht naar huis deden aanvaarden. Dat was een prachtig begin. Ook Mierlo-Hout kwam met drie man en een paard, Stiphout leverde 2 man benevens een paard, dat nog een week langer mocht blijven om door de menschen zelf gebruikt te worden, terwijl ook Deurne op dezelfde
1525 wijze als Stiphout zijn medewerking gaf. Was het begin zeer hoopvol, het schitterende begin van Someren-Eind werd niet meer bereikt. Ook Neerkant komt de eerste dagen met enkele voerlui, maar met dit al is het voorop gestelde plan niet uitgevoerd. Er moet en zal nog hulp komen. Daarom willen wij nog eens den oproep herhalen en alle Jonge Boeren uit heel den omtrek aansporen
1530 eens te probeeren zich een of meer dagen vrij te maken en met paard en ploeg naar Helenaveen op te trekken. *Nu kun je toonen wat je kunt, als je maar wilt! U behoeft zich geen aparte moeite te geven om vooraf te komen afspreken, wanneer je kunt komen. Span maar in en vaar naar den „Ouden Peel"! Je kunt direct aan het werk en bent verzekerd van goed logies en kost. Meld u bij aankomst maar bij Crommentuin of bij den heer J. Hogendoorn, die woont in de voormalige Jeugdherberg, dat is wat dichterbij de kom van het dorp! Hier is nog prachtig werk te doen, zoo mooi reeds door verschillende Jonge boeren ingezet.*
1540 Inderdaad zijn velen van jullie ook hard getroffen, ook bij jullie zijn de paarden misschien schaars en momenteel bijna onmisbaar. Maar des te mooier en des te meer gewaardeerd zal Uw bijdrage zijn. Jullie hebben immers het groote voordeel thuis te zijn. Wat zal het mooi zijn, als straks al die gedeporteerden terug komen en hun vruchtbare bedrijven keurig bewerkt aantreffen. Feest vieren zal Helenaveen dan niet kunnen, maar een feest zal het zijn voor al die menschen, als ze zien hoe anderen,

1545 die gelukkiger waren dan zij hun plaats hebben ingenomen en hun vrouwen en kinderen
door de zwaarste uren hebben heen geholpen.
Jonge Boeren wij doen nog eens een beroep op U. De volgende veertien dagen moeten er
minstens 15 voerlui met paard komen werken wil het plan geheel slagen. Er is al veel
gebeurd, maar er moet nog meer gebeuren. Stel de wakkere Commissie niet teleur.
1550 Spoedige hulp is dubbele hulp. Wie volgt het voorbeeld van Someren-Eind? Dan is de
zaak spoedig in kannen en kruiken en we weten zeker, dat velen over 'n poosje dan nog
eens terugkomen om te helpen schoffelen! Nooit kreeg de Jonge Boerenstand zulk een
schitterende kans om te toonen wat organisatie en leden individueel op sociaal gebied
willen beteekenen. Jonge Boeren, er zijn nog verschillende groote afdeelingen in de
1555 buurt. Ook die verwachten we. En dit niet alleen terwille van Helenaveen, maar vooral
tot welzijn van *Herrijzend Nederland!!*
J. L.

15 juni 1945 **Na het voorlezen van het programma**
van actie van den Bond voor Groote Gezinnen, was het woord aan INSPECTEUR COENEN.
1560 Spreker maakte bekend, dat in de inspecties Den Bosch en Helmond een persoon, de heer
Reniers gesneuveld is, terwijl de heer De Groot uit Gemert als vermist is opgegeven.
De scholen hebben in sommige plaatsen ernstige schade aan meubilair en leermiddelen
opgelopen. De schoolgebouwen te Liessel, Helenaveen en Neerkant zijn onherstelbaar
1565 verwoest. „Nu het gebleken is, dat ook na de bevrijding de scholen weer het eerst in
aanmerking gekomen zijn voor het verleenen van onderdak aan militairen, lijkt het mij
beslist noodzakelijk, aldus de heer Coenen, dat wij, desnoods met agressie, de
scholen per 1 September weer in gebruik nemen.”
Vervolgens dankte spreker de onderwijzers en onderwijzeressen voor hun voorbeeldige
1570 houding in den bezettingstijd. "Gij hebt niet getwijfeld; van de 1200 leerkrachten
waren slechts 3 leden bij de N.S.B. Voorts waren 3 leden geschorst en 2 gestaakt,"
zoodat wij kunnen concluderen, dat nog niet 1% van de inspecties Helmond en Den
Bosch min of meer politiek gefaald heeft."
Wat de vacantieregeling betreft raadde de heer Coenen aan, indien mogelijk, aan de
1575 Rijksvacantieregeling de voorkeur te geven. Vervolgens meldde de inspecteur, dat de
hoofden der scholen opgave moeten verstrekken van de schade, die aan gebouwen,
meubilair en leermiddelen door den bezetter is aangericht. Ten slotte achtte spreker
het beslist noodzakelijk, dat er oudersbijekomsten georganiseerd zouden worden en
dat meer aandacht besteed zou worden aan het tuchtvraagstuk en aan de studie van
1580 psychologie.

29 maart 1946 **De Heer Vos opent de Vergadering met ieder welkom**
toe te roepen na dezen oorlog. Ieder van ons heeft in welke vorm dan ook te leiden
[!] gehad van dezen rampspoedige tijd. Maar dit zijn wij weer te boven want wij zijn
1585 nu allen weer hier ter vergadering aanwezig.
De Maatschappij heeft echter zeer gevoelige klappen gekregen. De Heer v. Schelven wil
hij hier nog een extra welkom toevoegen vanwege zijn wegvoering uit Helenaveen naar
Duitschland.
[...] De Directeur merkt op dat er 23 mensen welke uit Helenaveen zijn weggevoerd
1590 niet zijn terug gekeerd en men dezen als overleden kan beschouwen.

16 april 1952 **Op zoek naar de spijbelende lente**
Bij Amerongen lag nog sneeuw, maar boven de Vredepeel jodelden wulpen
1595 *NATUURLIJK* wisten we best, dat het allemaal wel weer in orde zou komen. Maar toen de
Lente, na haar joyeuse entree in Maart, plotseling za. smadelijk de aftocht blies,
nadat Thialf zijn grofste geschut in het veld had gebracht voor een laatste wanhopig
offensief, maakte zich toch een onrust van ons meester. We hadden een paar teugen
van het prikkelende lente-elixer gedronken en die smaakten naar meer. Derhalve
1600 hebben we de beurzen leeggeschud en toen het resultaat niet al te erg tegenviel,
hebben we ons
trouwe autootje vol laten gieten met benzine, een tentje, dekens en pannen erop
geladen en zijn de Lente gaan zoeken daar, waar wij vermoedden dat zij zich wel zou
hebben teruggetrokken. Bij Amerongen lagen nog flinke hopen sneeuw langs de weg, de
1605 wilgen op de uiterwaarden van de Rijn stonden zielig in het water dat aan zijn
normale bedding niet genoeg bleek te hebben. Maar er waasde toch een vleug groen in
hun kruinpruiken die bewees, dat Thialf niet alle lentewerk ongedaan had kunnen
maken.

1610 LANGS mooie, rustige wegen snorden we de Peel in, die zich maar op weinig plaatsen

meer onderscheidt van het beeld van het overige Brabantse landschap: akkertjes en weiland, braaf en ordentelijk. Er is een tijd geweest, dat dit heel anders was. Toen lag er daar op de grens van Brabant en Limburg een uitgestrekt gebied, waar de mens niets te maken had. En zich ook maar liever niet moest wagen, want de drassige bodem had verraderlijke plekken, waar een eenzame voetganger snel en spoorloos kon verzingen. Maar juist doordat de mens er niet of ternauwernood kon doordringen, hadden de vogels er vrij spel. Wulpen broedden er en kieften, grutto's en kapmeeuwen. maar ook de goudplevier en het korhoen, en wellicht de grote trap en de kraanvogel. Verder huisde de grauwe kiekendief er tussen de hoge helde en op een enkele plaats de nog zeldzame blauwe kiekendief. Natuurlijk ontbraken leeuwerik en geelgors, graspieper en boompieper, kneutje en tapuit evenmin op het appèl. Zelfs was de overal elders in ons land zo zeldzame klapekster hier een algemene verschijning. Van dit echte Peelland is vrijwel niets meer over. Een van de laatste resten was de Vredepeel, ten Noordoosten van Deurne, maar ook daar is sinds kort de ontginning ter hand genomen. Juist een reden, om er nog eens even poolshoogte te nemen, laat is.

UIT de sparren langs het zandweggetje, waar we het auto'tje moesten achterlaten, vlogen overal geelgorzen op. En ook kramsvogels. Daarvan waren er in het Utrechtse duizenden gesignaleerd die, toen de late sneeuw begon te vallen, hals over kop naar het Zuiden vluchtten. Of ze het in de Peel al welletjes hadden gevonden, dan wel inmiddels weer aarzelend noordwaarts trokken, weten we niet. Wel zouden we er de volgende dagen zowel in de Ardennen als in Luxemburg nog vele duizenden zien, evenals koperwieken trouwens, die net als de kramsvogels in Scandinavië thuis horen. Een enkele keer zijn er wel eens kramsvogels in ons land broedend aangetroffen en het is vrij waarschijnlijk, dat ook de koperwiek wel eens heeft getracht hier te broeden. Daarom zal het zaak zijn, dit voorjaar heel scherp op te letten, nu zulke grote aantallen van deze soorten nog zo laat in ons land en zuidelijker vertoefden. Het lijkt me lang niet uitgesloten, dat we weer enkele broedgevallen kunnen verwachten. Van de kazematten, die als restant van de Peel-Raamstelling het landschap nog ontsieren, hadden we een mooi uitzicht over wat er van de Vredepeel nog rest. Dat is niet zo heel veel en wordt snel minder. Want op de achtergrond konden we duidelijk de kipkarretjes van de ontginners onderscheiden. En links van ons trokken zware tractoren eggen over land dat reeds eerder ontgonnen is. Maar vlak voor ons glinsterden nog waterplasjes tussen de hoge heide. Er liep een reiger te vissen langs wat wel een afwateringsslootje zal zijn geweest. Eenden vlogen op uit een plasje en streken neer op het defensiekanaal, te ver om ze zelfs met de kijker nauwkeurig te kunnen determineren.

Maar boven dit brokje Peelland lieten toch nog op z'n minst vijf wulpen hun jodelroep klinken. In de verte rumoerden grutto's en riep een kievit. Er zaten geelgorzen te roepen, een troepje kneutjes vloog over en een paar zwarte kraaien raakten slaags met een buizerd, die haastig de aftocht blies naar de bossen, de kant van Deurne op. Al met al een kostelijk brokje natuur, dat weldra historie zal zijn en waarvan het verdwijnen ons ter harte gaat, als we bedenken hoe kostelijk het er vroeger wel moet zijn geweest.

GELUKKIG zijn er wat zuidelijker, in de driehoek Asten-Meijel-Nederweert nog een paar brokken Peel over, die we toch beslist ook eens moesten verkennen. Men bleek er, laat op de avond, nog bezig te zijn met klot steken, want het bruine veen levert de lichtbruine losse turf die, met een scheut petroleum erover, zo prima geschikt is om de kachel aan te maken. Het waren maar twee man, die zo laat nog doende waren en verder was er niets, dat de stilte verbrak, dan de zang van wat late vogels. Waarschijnlijk was daar een blauwborstje bij, dat hier nog moet huizen. Maar daar zijn we niet helemaal zeker van, omdat we de kleine zanger in het valse avondlicht niet duidelijk meer konden onderscheiden. Maar wel verrasten we een viertal korhoenders, die dicht bij ons uit de ruigte opvlogen en een eind verder in de berken streken, waar ze zich aan late vruchten of vroege katjes tegoed deden. Wonderlijke kipachtige vogels, net grillige inktmoppen tussen de ijle twijgen der berken. Voor een verdere verkenning werd het te laat. Zodat we de klapekster die hier, hoewel schaars, nog voorkomt, niet hebben kunnen vinden. Trouwens, het laatste offensiefje van de winter had ook hier het spruiten van boom en plant vertraagd, zodat we besloten, over een maand nog eens terug te keren voor een nadere kennismaking.

OVERIGENS was het trouwens al zo laat geworden, dat ons voornemen om nog vóór de nacht de Maas ten Zuiden van Luik te bereiken, ernstig in gevaar dreigde te komen. En het werd volkomen onmogelijk, toen we een half uurtje later in het donker onder Grathem een verkeerde weg insloegen, die al spoedig in weggetje en ten slotte in

1680 karrespoor verkeerde. Hoewel koplampen nog geen driehonderd meter vóór ons duidelijk
verrieden, waar de gezochte grote weg zich moest bevinden, was het even duidelijk,
dat dit spoor ons er nimmer zou brengen. En toen we het wagentje wilden keren, was de
1685 ruimte zelfs voor onze dreumes zo klein, dat de voorwielen wegzakten in een akker. Na
een half uur zwoegen moesten we erkennen, dat we hopeloos gestrand waren. Zodat we
ons tentje maar in een weiland hebben gepoot dat gelukkig niet al te drassig bleek te
zijn. Daar werden we de volgende ochtend gewekt door de zang van koperwieken en
1685 kramsvogels, een verrassend geluid, vooral omdat het er vele honderden waren.
Gelukkig vonden we toen al gauw een stoere boer met een niet minder potige zoon, die
met spaden en handen als kolenschoppen in korte tijd ons brave voituurke weer in het
goede spoor brachten, zodat we onze tocht konden vervolgen, op zoek naar de
spijbelende lente.

CANTECLEER

1690

13 maart 1964 **"Stalen gordijn" om bunkers in Helenaveen**

1695 HELENAVEEN - Ter verdediging van de Peelraadstelling werd door Defensie in de jaren
1938 en 1939 maar liefst 51 kasematten en bunkers gebouwd in de gemeente Deurne. Een
aantal daarvan staat in de kerkdorpen Helenaveen en Griendtsveen. Vanwege het steeds
1695 toenemende verkeer betekenen enkele van deze bunkers een behoorlijke sta-in-de-weg.
In Helenaveen staan drie van die bunkers in de Helenastraat halverwege op de weg. Men
heeft nu het besluit genomen deze betonnen kolossen te gaan opruimen. Dit zal
geschieden door genietroepen uit Schaesberg, welke tijdelijk gelegerd zullen worden
1700 in het rijkswerkkamp re Griendtsveen. De bunkers, welke in de bebouwde kom zijn
gelegen, zullen volgens een nieuw systeem worden opgeblazen. Om de bunker heen moet
een stalen gordel van vijf meter hoogte worden gebouwd om de omliggende huizen en
tuinderskassen tegen luchtdruk en scherven te beschermen. Met de opdracht van de
gemeente Deurne zal zo spoedig mogelijk worden begonnen. Ongeveer een jaar zal het
1705 duren voordat alle 51 bunkers zijn opgeruimd, waarvan 22 met behulp van een stalen
gordel moeten worden vernield.